

Κεφάλαιο 2: Νομοθετικό πλαίσιο διαχείρισης των ΑΗΗΕ

2.1 Εισαγωγή

Στο παρόν κεφάλαιο αναλύεται το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη διαχείριση των ΑΗΗΕ. Πιο συγκεκριμένα πραγματοποιείται μια ιστορική αναδρομή από τη χρονική στιγμή που συζητήθηκε για πρώτη φορά το ενδεχόμενο θέσπισης ευρωπαϊκής οδηγίας για τα ΑΗΗΕ μέχρι και την διαμόρφωση της τελικής πρότασης. Ακολουθώς αναλύονται οι δύο ευρωπαϊκές οδηγίες που θεσπίστηκαν τελικώς τον Ιανουάριο του 2003 και παράλληλα γίνεται αναφορά στην υφιστάμενη εθνική νομοθεσία τόσο της Κύπρου όσο και της Ελλάδας.

2.2 Ιστορική αναδρομή

Το 1990 το Ευρωπαϊκό συμβούλιο ζήτησε από την ευρωπαϊκή επιτροπή να προβεί στη διάρθωση προγραμμάτων δράσης για ορισμένους τύπους αποβλήτων, ένα από τα οποία ήταν τα ΑΗΗΕ. Το 1993 με την έναρξη του 5^{ου} προγράμματος δράσης για το περιβάλλον το ζήτημα της διαχείρισης των ΑΗΗΕ επανήλθε στην επιφάνεια και λίγα χρόνια αργότερα η επιτροπή έκρινε επιβεβλημένη την αναθεώρηση της στρατηγικής στις στο ζήτημα της διαχείρισης των αποβλήτων. Στις 24 Φεβρουαρίου 1997 υιοθέτησε μια νέα στρατηγική, υπογραμμίζοντας πλέον την ιεραρχία (πρόληψη δημιουργίας, ωφέλιμη χρήση, ασφαλής διάθεση αποβλήτων) που θα πρέπει να ακολουθείται για την διαχείριση των αποβλήτων και προωθώντας παράλληλα το μέτρο της έκδοσης οδηγιών με συγκεκριμένες διατάξεις για την εκπλήρωση των απαιτούμενων στόχων. Σε αυτό το χρονικό σημείο, ανακοινώθηκε το πρώτο σχέδιο/ πρόταση για υιοθέτηση οδηγίας αναφορικά με τη διαχείριση των ΑΗΗΕ.

Αρχικώς το προσχέδιο αυτό στόχευε στην εκπλήρωση τριών στόχων:

- Την προστασία του εδάφους, των υδάτινων πόρων και της ατμόσφαιρας υπό το πρίσμα και της υφιστάμενης διαχείρισης των ΑΗΗΕ καθώς και την μείωση της παραγωγής αποβλήτων
- Την διατήρηση των φυσικών πόρων
- Την εναρμόνιση των εθνικών πρακτικών αναφορικά με τη διαχείριση των ΑΗΗΕ

Αιτίες διαμόρφωσης της πρότασης

Οι λόγοι που οδήγησαν στην διαμόρφωση της ανωτέρω πρότασης ήταν:

-Η ραγδαία αύξηση της ποσότητας των αποβλήτων ΗΗΕ

Το 1998 παρήχθησαν 6 εκατομμύρια τόνοι ΑΗΗΕ (4% της ποσότητας των αστικών αποβλήτων). Οι τότε εκτιμήσεις ανέμεναν αύξηση της παραγόμενης ποσότητας 3-5% το χρόνο, κάτι που σήμαινε ότι σε 5 χρόνια θα επερχόταν 16-28% αύξηση της ποσότητάς τους και σε 12 χρόνια θα διπλασιαζόταν ο συνολικός τους όγκος. Η αύξηση του συγκεκριμένου ρεύματος αποβλήτων, ήταν 3 φορές μεγαλύτερη από την αύξηση των αστικών αποβλήτων.

-Η επικινδυνότητα των ΑΗΗΕ και η λανθασμένη υφιστάμενη μέθοδος διαχείρισής τους

Το 90% των ΑΗΗΕ κατέληγε σε χώρους υγειονομικής ταφής ή οδηγείτο προς καύση χωρίς την απαραίτητη επεξεργασία. Ένα μεγάλο ποσοστό των ρυπογόνων ουσιών που υπήρχαν στο ρεύμα των αστικών αποβλήτων οφειλόταν στα ΑΗΗΕ.

- Η ανάγκη προστασίας των φυσικών πόρων

Η παραγωγή προϊόντων ΗΗΕ απαιτεί τη χρήση διαφορετικών φυσικών πόρων, και αν και ήταν δύσκολη η εκτίμηση του εξωτερικού κόστους που προκύπτει, η χάραξη στρατηγικής για τη βιώσιμη διαχείρισή τους θα προήγαγε την προστασία των πόρων αυτών.

- Η διαμόρφωση νομοθεσίας για τη διαχείριση των ΑΗΗΕ από ορισμένα κράτη μέλη

Ορισμένα κράτη μέλη είχαν ήδη διαμορφώσει νομοθετικές ρυθμίσεις για την διαχείριση των ΑΗΗΕ, όπως για παράδειγμα η Ολλανδία, το Βέλγιο, η Δανία η Σουηδία, η Αυστρία και η Ιταλία, ενώ άλλες όπως η Φιλανδία και η Γερμανία βρίσκονταν στο στάδιο διαμόρφωσης.

Εξέλιξη της του σχεδίου/ πρότασης

Το τμήμα των στερεών αποβλήτων της Ευρωπαϊκής διεύθυνσης για το Περιβάλλον διαμόρφωσε 5 διαφορετικά σχέδια οδηγίας για τα ΑΗΗΕ, στην προσπάθειά του να συμβιβάσει τις αντιρρήσεις των εμπλεκόμενων φορέων (βιομηχανία, κράτη μέλη).

Στις 9 Οκτωβρίου του 1997 ανακοινώθηκε το έγγραφο με τίτλο «Προσχέδιο για τη διαχείριση των αποβλήτων από ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό». Ο Orgalime¹, σύνδεσμος ευρωπαϊκών βιομηχανιών στο τομέα της ηλεκτρονικής, μηχανικού και ηλεκτρικού εξοπλισμού, αντέδρασε σε διάστημα ενός μήνα με ένα έγγραφο το οποίο ναι μεν χαρακτηρίστηκε αρκετό αδύναμο από άποψη επιχειρημάτων, αλλά καθόρισε τους βασικούς τομείς διαφωνίας με την Ευρωπαϊκή επιτροπή. Πιο συγκεκριμένα γινόταν αναφορά για την ανάγκη διαμόρφωσης συνυπευθυνότητας όλων των εμπλεκόμενων φορέων, ενώ αναφορικά με το ζήτημα των “ιστορικών” αποβλήτων δήλωνε πως η οδηγία θα έπρεπε να καλύπτει μόνο τα καινούρια προϊόντα που θα εισέρχονταν στην αγορά.

Αναφορικά με την απαγόρευση της χρήσης ορισμένων επικίνδυνων ουσιών, επισήμαινε ότι ο όρος “dangerous” θα δημιουργούσε σύγχυση σε συνδυασμός με τον σαφώς καθορισμένο ως εκείνη τη στιγμή τεχνικό όρο “hazardous” και οποιαδήποτε διατύπωση θα έπρεπε να λάβει χώρα στο πλαίσιο της νομοθεσίας για τις χημικές ουσίες και όχι στο πλαίσιο της πρότασης για οδηγία για τα απόβλητα. Παρόλα αυτά, ο Orgalime παραδέχθηκε ότι η διαμόρφωση ενός προγράμματος για τη μείωση των επικίνδυνων

¹ Ο Orgalime αντιπροσωπεύει 25 εμπορικούς συνδέσμους και πάνω από 100.000 εταιρείες του ευρύτερου τομέα μηχανικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού σε 16 χώρες.

ουσιών στα ΑΗΗΕ θα ήταν θετική εξέλιξη. Επιπροσθέτως εξέφρασε την αντίθεσή του στην διαμόρφωση συγκεκριμένων ποσοτικών στόχων, ενώ ανέφερε ότι δεν ήταν πρακτικά εφικτή η συλλογή των συγκεκριμένων αποβλήτων χωρίς την επιβάρυνση του τελικού χρήστη με ορισμένο κόστος.

Ακολούθησε έγγραφο των 5 οργανισμών (EACEM, ECTEL, EECA, ELC, Eurobit, Eurocable, Eurom II)² το οποίο εστίαζε στην ανάγκη ύπαρξης συνυπευθυνότητας του χρήστη στο σύστημα διαχείρισης, ενώ έκανε προτάσεις τόσο για τον ορισμό του ρεύματος των αποβλήτων όσο και για τη δυνατότητα προώθησης συμφωνιών με τον βιομηχανικό τομέα.

Το πρώτο σχέδιο για οδηγία εκδόθηκε στις 21 Απριλίου 1998, ως εξέλιξη των υπό εργασία εγγραφών, και εμπεριείχε ποσοτικούς στόχους συλλογής που κυμαίνονταν από 40 έως 90% ανάλογα και με το είδος του αποβλήτου. Το άρθρο 4 περιλάμβανε την απαγόρευση χρήσης ορισμένων ουσιών όπως βαρέα μέταλλα, μόλυβδος, υδράργυρος, κάδμιο, εξασθενές χρώμιο, επιβραδυντές φλόγας, χωρίς όμως να καθορίζει την ακριβή ημερομηνία που αυτό θα λάμβανε χώρα. Το σχέδιο αφορούσε όλα τα προϊόντα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού ανεξάρτητα από την ημερομηνία που αυτά εισέρχονταν στην αγορά, ενώ στο παράρτημα περιλαμβάνονταν ορισμένα προϊόντα που θα εξαιρούνταν της οδηγίας.

Το ανωτέρω σχέδιο προκάλεσε τις αντιδράσεις τόσο της βιομηχανίας όσο και των κρατών μελών της Ε.Ε. Ο τομέας της βιομηχανίας διαφωνούσε με την αρχή της ευθύνης του παραγωγού, τη μορφή χρηματοδότησης του προγράμματος συλλογής, ενώ δήλωνε πως η ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση των προϊόντων του τομέα της πληροφορικής και τεχνολογίας (IT) θα ήταν ιδιαίτερα δύσκολη λόγω των συνεχών καινοτομιών στην παραγωγική αλυσίδα, τονίζοντας ιδιαίτερα την δυσκολίες στην αντικατάσταση του μολύβδου (πρωτεύον υλικό στις συγκολλήσεις).

² EACEM: European Association of Consumer Electronics Manufacturers

ECTEL: The European Telecommunications and Professional Electronics Industry

EECA: European Electronic Component Manufacturers Association

ELC: European Lighting Companies Federation

EUROBIT: European Association of Manufacturers of Business Machines and Information Technology Industry

EUROPACABLE: The European Confederation of Associations of Manufacturers of Insulated Wires and Cables

EUROM II: European Industrial Federation for Optics, Laser and Laboratory Instrumentation

Τα κράτη μέλη ζητούσαν μεγαλύτερη σαφήνεια για τους όρους “επεξεργασία” και “αναλώσιμα”, ενώ εξέφρασαν και την αντίθεσή τους στη θέσπιση ποσοτικών στόχων καθώς δεν είχαν διαθέσιμα στοιχεία για τον όγκο των αποβλήτων αυτών. Επιπροσθέτως επιθυμούσαν η συλλογή των αποβλήτων από τα νοικοκυριά, να είναι αρμοδιότητα των τοπικών αρχών.

Τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, το Ευρωπαϊκό κοινοβούλιο και ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ζήτησε από το Ίδρυμα τεχνολογικών σπουδών της Σεβίλλης (IPTS)³ να εκπονήσει μελέτη για τις δυνατότητες διαμόρφωσης ενός συστήματος διαχείρισης των ΑΗΗΕ.

Το δεύτερο σχέδιο για οδηγία αναφορικά με τα ΑΗΗΕ, εμφανίστηκε στις 27 Ιουλίου του 1998 και οι κύριες διαφορές που εμφάνιζε ήταν οι εξής:

- Αναφερόταν συγκεκριμένη ημερομηνία που θα ξεκινούσε η απαγόρευση χρήσης ορισμένων ουσιών στα ΗΗΕ (Ιανουάριος 2004)
- Διασφάλιζε ότι μέχρι τον Ιανουάριο του 2004 το μερίδιο των ανακυκλωμένων πλαστικών στις νέες συσκευές θα αποτελούσε τουλάχιστον 5% των συνολικά χρησιμοποιούμενων πλαστικών
- Ενώ στο πρώτο έγγραφο οι στόχοι συλλογής αφορούσαν όλα τα είδη ηλεκτρονικού εξοπλισμού, στο νέο έγγραφο οι ποσοτικοί στόχοι αφορούσαν στα ΑΗΗΕ που προέρχονταν από τα νοικοκυριά. Επιπλέον οι ποσοτικοί στόχοι δεν αφορούσαν κάθε είδος αποβλήτων, αλλά περιοριζόνταν σε ένα γενικό στόχο συλλογής 4kg/κάτοικο/έτος.
- Επέκταση της υποχρέωσης των παραγωγών για συλλογή των αποβλήτων από τα νοικοκυριά και όχι μόνο για την επεξεργασία και διάθεση των αποβλήτων.

Οι αλλαγές αυτές έγιναν γενικά αποδεκτές από τον τομέα της βιομηχανίας, καθώς ανεπίσημα εθεωρείτο εφικτή, με την εδραίωση ενός βιώσιμου συστήματος συλλογής, η συλλογή περίπου 22-23 kg αποβλήτων/ κάτοικο/ έτος. Επιπλέον αποσαφηνίζονταν όροι όπως τα “αναλώσιμα”, ενώ εξαιρούνταν από την οδηγία οι μπαταρίες κάτι που

³ IPTS: Institute for Prospective Technological Studies (IPTS), part of the European Commission Joint Research Centre.

επιθυμούσε και η EPBA⁴. Ένα επιχείρημα που χρησιμοποίησε ο τομέας της βιομηχανίας αλλά και η EPBA, ήταν η πιθανή ασυμβατότητα μεταξύ των διατάξεων του σχεδίου και των υφιστάμενων συμφωνιών του παγκόσμιου οργανισμού εμπορίου (WTO).

Αναφορικά με τη χρηματοδότηση του συστήματος διαχείρισης οι γνώμες δίστανται. Ο EACEM⁵ και μερικά μέλη του CECED⁶ επιθυμούσαν ένα διαφανές σύστημα που δεν θα μετέβαλε τη σχέση μεταξύ των παραγωγών και των διανομέων των ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού. Άλλοι οργανισμοί όπως ο EUROBIT⁷, ECTEL και τα υπόλοιπα μέλη του CECED επιθυμούσαν ένα ανταγωνιστικό σύστημα χωρίς προκαθορισμένα τέλη στην τιμή του προϊόντος.

Πιο συγκεκριμένα, οι αντιδράσεις των εμπλεκόμενων φορέων στο δεύτερο αναθεωρημένο σχέδιο συνοψίζονταν ως εξής:

Οι παραγωγοί των ΗΗΕ αντιδρούσαν στα εξής σημεία:

- Στην απαγόρευση χρήσης ορισμένων ουσιών
- Στην απαίτηση χρήσης 5% ανακυκλωμένων πλαστικών στα προϊόντα
- Στους υψηλούς στόχους ανάκτησης
- Στην εδραίωση της ευθύνης του παραγωγού αναφορικά με τους ποσοτικούς στόχους συλλογής αποβλήτων από τα νοικοκυριά

Αντίστοιχα οι διανομείς/ έμποροι αν και αντιμετώπιζαν θετικά το γεγονός ότι αρμοδιότητά τους ήταν η συλλογή ομοίων μόνο προϊόντων, εξέφραζαν τη διαφωνία τους καθώς:

- Θεωρούσαν δυσβάσταχτο ειδικά, για τις επιχειρήσεις μικρής δυναμικότητας, το κόστος διαμόρφωσης συστημάτων συλλογής

⁴ EPBA: European Portable Battery Association.

⁵ EACEM: European Association of Consumer Electronics Manufacturers

⁶ CECED: Conseil Européen de la Construction Électrodomestique

⁷ EUROBIT: European Association of Manufacturers of Business Machines and Information Technology Industry.

- Επιθυμούσαν την ύπαρξη σήματος που θα υποδείκνυε στους καταναλωτές τι οφείλουν να κάνουν και όχι τι δεν πρέπει να κάνουν
- Θεωρούσαν υψηλό το κόστος διαμόρφωσης χώρων αποθήκευσης
- Θεωρούσαν οικονομικά ανέφικτη τη δυνατότητα ανακύκλωσης ορισμένων μικρών ηλεκτρονικών συσκευών

Στο σημείο αυτό ολοκληρώθηκε και ένα προσχέδιο της μελέτης που εκπονούσε το IPTS⁸, το οποίο και κατέληγε σε ορισμένα χρήσιμα συμπεράσματα. Πιο συγκεκριμένα η μελέτη εκτιμούσε τις παραγόμενες ποσότητες των ΑΗΗΕ σε 12-20 Kg/κάτοικο/ έτος συμπεράσμα που διέφερε από τις εκτιμήσεις άλλων πιλοτικών προγραμμάτων. Αναφορικά με τις επικίνδυνες ουσίες στα ΑΗΗΕ η μελέτη κατέληγε στο ότι περισσότερο από το 90% του μολύβδου, χαλκού και υδραργύρου προερχόταν από τις μπαταρίες και παράλληλα πρότεινε τη θέσπιση ποσοτικών στόχων ανακύκλωσης, σύμφωνους με αυτούς του σχεδίου για οδηγία της Επιτροπής.

Στις 5 Ιουλίου 1999 εκδόθηκε το 3^ο προσχέδιο για οδηγία ειδικά για τη διαχείριση των ΑΗΗΕ. Αναφορικά με το ζήτημα των “ιστορικών” αποβλήτων έγιναν δεκτές οι εισηγήσεις της βιομηχανίας, καθώς αυτά δεν περιλαμβάνονταν στο προσχέδιο για οδηγία. Επιπλέον τα κράτη μέλη θα ήταν υπεύθυνα για τη διαθεσιμότητα και την διανομή εγκαταστάσεων συλλογής και για τη συλλογή των ΑΗΗΕ από τα νοικοκυριά, παρά το γεγονός ότι το κόστος θα το επωμίζονταν οι παραγωγοί.

Αναφορικά με τα αναλώσιμα η επιτροπή συμπεριέλαβε και τις μπαταρίες, καθώς η αναθεώρηση της οδηγίας για τις μπαταρίες δεν προχωρούσε με γρήγορους ρυθμούς και το τμήμα στερεών αποβλήτων ήθελε να διασφαλίσει ότι τα απόβλητα αυτά θα περιλαμβάνοντουσαν τουλάχιστον στη μία οδηγία⁹.

Επιπλέον το ζήτημα της ασυμβατότητας μεταξύ των διατάξεων της οδηγίας και των συμφωνιών του παγκόσμιου οργανισμού για το εμπόριο συζητήθηκε σε σύνοδο¹⁰ που

⁸ «Towards a European solution for the management waste from electric and electronic equipment», First Draft, September 1998

⁹ Η οδηγία 91/157/ΕΟΚ κάλυπτε μόνο τις μπαταρίες που περιείχαν επικίνδυνες ουσίες, και οι οποίες αποτελούσαν ένα μικρό μερίδιο της αγοράς

¹⁰ Transatlantic Business Dialogue (TABD). Μια ανεπίσημη διαδικασία όπου αμερικάνικες και ευρωπαϊκές εταιρείες συζητούν και διαμορφώνουν προτάσεις σε συνεργασία και με τις αρμόδιες αρχές.

πραγματοποιήθηκε το ίδιο έτος. Η σύνοδος κατέληξε στο συμπέρασμα πως μια οδηγία για τα ΑΗΗΕ θα πρέπει να βασίζεται:

- 1) Σε επιστημονικά τεκμηριωμένα στοιχεία
- 2) Σε ανάλυση κόστους/ οφέλους λαμβάνοντας υπόψη παραμέτρους όπως το περιβάλλον, οι καταναλωτές, η ασφάλεια των εργαζομένων καθώς και οι κοινωνικές και επιχειρηματικές επιπτώσεις
- 3) Σε τεχνικές και εμπορικές λύσεις που προωθούνται από τη βιομηχανία
- 4) Στη γνωμοδότηση όλων των εμπλεκόμενων φορέων

Επιπλέον η σύνοδος επικέντρωσε την κριτική της στην επικείμενη απαγόρευση ορισμένων ουσιών η οποία θα ερχόταν σε αντίθεση με τους διεθνείς κανόνες εμπορίου. Η Αμερική άσκησε πίεση στην Ευρωπαϊκή επιτροπή να λάβει υπόψη της τα ανωτέρω και να προβεί στην έκδοση ενός αναθεωρημένου 4^{ου} σχεδίου.

Παρά το γεγονός ότι η Επιτροπή επανειλημμένα είχε δηλώσει πως δεν θα εκδοθεί νέο σχέδιο για οδηγία, αυτό τελικά έγινε στις 10 Μαΐου του 2000.

Το νέο αυτό σχέδιο είχε την θετική ανταπόκριση πολλών ομάδων του βιομηχανικού τομέα και ειδικότερα του Orgalime, ο οποίος δέχτηκε με ικανοποίηση την αφαίρεση της ευθύνης του παραγωγού για τη συλλογή των αποβλήτων. Στο νέο αυτό σχέδιο για οδηγία, καθοριζόταν ότι για πρακτικούς λόγους οι παραγωγοί υποχρεούνται να συλλέγουν τα απόβλητα από προκαθορισμένα σημεία συλλογής. Στην αλλαγή αυτή πιθανώς να συνέβαλε και ένα νομοθετικό προσχέδιο της γερμανικής κυβέρνησης, στο οποίο οι παραγωγοί συμφώνησαν να διαχειρίζονται τα ΑΗΗΕ από τα νοικοκυριά, με την προϋπόθεση ότι αυτά θα συλλέγονται από τις τοπικές αρχές.

Πολύ θετική σε αυτό το 4^ο σχέδιο ήταν η αντίδραση του EACEM¹¹, ο οποίος δέχτηκε σε γενικές γραμμές το κείμενο και απλά πρότεινε ένα μικρότερο ποσοτικό στόχο ανακύκλωσης των προϊόντων οπτικοακουστικού εξοπλισμού, της τάξεως του 40%

Οι βασικές αλλαγές σε αυτό το 4^ο σχέδιο για οδηγία αφορούσαν στη συλλογή των ΑΗΗΕ. Η σουηδική εταιρία Electrolux καθώς και οι ICL¹², Nokia, Ericsson, Intel, IBM,

HP, Sony¹³ πίεζαν την επιτροπή να προωθήσει την ξεχωριστή ευθύνη από την κάθε εταιρεία, κάτι που έβρισκε σύμφωνο τον EICTA¹⁴. Το επιχείρημα ήταν η προώθηση σε μια ανταγωνιστική αγορά των προϊόντων που θα ήταν ευκολότερο να ανακυκλωθούν καθώς σε αυτή την περίπτωση το κόστος για τις εταιρείες θα ήταν μικρότερο.

Βέβαια υπήρχαν και σύνδεσμοι που αντιτίθονταν σε αυτό και επιθυμούσαν τη συλλογική ευθύνη στη διαχείριση όπως οι CEDED¹⁵ (με εξαίρεση την Electrolux) και ο EACEM,[17,18].

Μια επιπλέον σημαντική αλλαγή στο 4^ο σχέδιο για οδηγία αφορούσε στα «όρφανά προϊόντα». Για τους παραγωγούς προϊόντων με μεγάλο κύκλο ζωής, ήταν δυνατή η επιβολή κάποιου τέλους στα νέα προϊόντα (με χρονική διάρκεια δέκα έτη από την ανακοίνωση της οδηγίας) ενώ επέτρεπε και μια μεταβατική περίοδο 5 ετών στις εταιρείες ώστε να μειώσουν το κόστος διαχείρισης των προϊόντων που θα εισέρχονταν στην αγορά έως ότου τεθεί σε ισχύ η οδηγία για τα ΑΗΗΕ. Το χρονικό διάστημα αυτό θεωρήθηκε μικρό από τη EICTA καθώς εξέφρασε τη γνώμη πως θα απαιτούνταν δισεκατομμύρια ευρώ για τη διαχείριση των ΑΗΗΕ, ποσό ικανό να απειλήσει την οικονομική βιωσιμότητα του τομέα,[18,19].

Αναφορικά με την επιβολή ειδικού τέλους διαχείρισης στην τιμή των νέων προϊόντων, αξίζει να σημειωθεί πως το άρθρο 8 του σχεδίου για οδηγία δεν καθόριζε πλήρως τον τρόπο επιβολής τους, ενώ αρκετοί φορείς ισχυρίζονταν πως η επιβολή του θα ήταν αντίθετη με τους κανόνες ανταγωνισμού της αγοράς. Εταιρείες όπως η Hewlett Packard και άλλες του τομέα IT ήταν ενάντιες στην επιβολή του τέλους. Θεωρούσαν πως για να είναι αυτή εφικτή, θα πρέπει να είναι εμφανή κατά τη διάρκεια της παραγωγικής διαδικασίας μέχρι και την τελική παράδοση στον καταναλωτή. Την αντίθεσή τους στην

¹¹ EACEM: The European Association of Consumer Electronics Manufacturers.

¹² ICL εταιρεία που συνεργάζεται με τις IBM and HP για την αποσυναρμολόγηση υπολογιστών.

¹³ Αυτές οι εταιρείες διαμόρφωσαν ένα γκρουπ με απόψεις εκ διαμέτρου αντίθετες με τους άλλους συνδέσμους/ οργανισμούς.

¹⁴ EICTA: European Information and Communications Technology Industry Association. Μέλη του είναι 22 εθνικοί σύνδεσμοι και 26 συνεταιρισμοί του τομέα ICT από 16 ευρωπαϊκές χώρες. Αυτός ο νέος σύνδεσμος άρχισε να λειτουργεί την 1^η Ιανουαρίου 2000 με δραστηριότητες παρόμοιες με αυτές των ECTEL και EUROBIT. Αντιπροσωπεύει πάνω από 4.000 ευρωπαϊκές εταιρείες ICT

¹⁵ CEDED: Conseil Européen de la Construction Électrodomestique

επιβολή τέλους εξέφρασαν και οι διανομείς/ έμποροι, καθώς θεωρούσαν ότι θα περιορίζε τη δυνατότητα αυξομείωσης της τελικής τιμής του προϊόντος.

Την ίδια χρονική στιγμή εταιρείες όπως η Phillips και ως επί το πλείστον ολόκληρος ο τομέας των τηλεοράσεων, αντιμετώπισαν με θετικό τρόπο την επιβολή τέλους όχι ως μέσο χρηματοδότησης των ορφανών ΑΗΗΕ για 10 χρόνια, αλλά ως μόνιμο μέτρο για την χρηματοδότηση της διαχείρισης των νέων παραγόμενων αποβλήτων. Από την άλλη πλευρά η θέσπιση της οδηγίας για τα οχήματα στο τέλος του κύκλου ζωής τους, η οποία εισήγαγε την απαγόρευση συγκεκριμένων επικίνδυνων ουσιών και την ευθύνη του παραγωγού μπορούσε να αποτελέσει οδηγό για τη νέα οδηγία αναφορικά με τα ΑΗΗΕ. Στη μελέτη του ΕΕΒ¹⁶, υπογραμμίζεται ότι η εμφανής καταγραφή του ειδικού τέλους στις τιμές των νέων προϊόντων, είναι ενάντια στην αρχή ευθύνης του παραγωγού καθώς τελικά το κόστος επωμίζεται ο καταναλωτής. Επιπλέον τόσο στην Ολλανδία όσο και στην Ελβετία το πραγματικό κόστος της διαχείρισης, ήταν τελικά μικρότερο από όσο είχε εκτιμηθεί με αποτέλεσμα οι καταναλωτές να πληρώνουν περισσότερα χρήματα από όσα απαιτούνταν. Τέλος η επιβολή φανερού τέλους διαχείρισης στην τιμή των νέων προϊόντων, δύναται να επηρεάσει τις συνθήκες ανταγωνισμού στην ευρωπαϊκή αγορά, ενώ δεν επιβεβαιώνει ούτε τη δωρεάν επιστροφή των παλαιών προϊόντων (καθώς καλούνται να πληρώσουν το κόστος στην αγορά νέων προϊόντων), αλλά δεν παρέχει και επιπλέον κίνητρα για την βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των παραγωγών.[20].

Η επιτροπή θεώρησε ότι για να γίνει η πρόταση οδηγίας αποδεκτή θα έπρεπε να γίνουν ορισμένες αλλαγές, και για το λόγο αυτό εξέδωσε το 5^ο σχέδιο πρότασης για οδηγία. Οι σημαντικότερες αλλαγές που αυτό περιλάμβανε ήταν:

- Η μείωση των στόχων ανακύκλωσης
- Η ευθύνη για την διαχείριση των ιστορικών αποβλήτων θα ήταν πλέον συλλογική και όχι ατομική για κάθε εταιρεία και τομέα.
- Απορρίφθηκε το ενδεχόμενο επιβολής τέλους στα νέα προϊόντα, ως μέσο χρηματοδότησης για την διαχείριση των ιστορικών αποβλήτων

Με τη γνωμοδότηση και της Νομικής υπηρεσίας της Επιτροπής, τελικώς σχηματίστηκαν 2 προτάσεις για 2 ξεχωριστές οδηγίες για τη διαχείριση των ΑΗΗΕ, μία που θα έθετε τους κανόνες αναφορικά με τη διαχείρισή τους και μια δεύτερη που θα αφορούσε στην απαγόρευση ορισμένων επικίνδυνων ουσιών στα ΗΗΕ.

Η οδηγία που θα αφορούσε στην απαγόρευση ορισμένων ουσιών θα βασιζόταν στο άρθρο 95 και στους κανόνες της αγοράς, ώστε να μην δημιουργηθεί πρόβλημα στην αγορά, αν ορισμένες χώρες επιβάλλουν απαγορεύσεις πολύ νωρίτερα από τα υπόλοιπα κράτη μέλη.

Στο σημείο αυτό Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εξέταζε το ενδεχόμενο της εφαρμογής του μέτρου των εμπορεύσιμων αδειών για τη διαχείριση των ΑΗΗΕ. Το ανωτέρω επιβεβαιώνεται από τη μελέτη που δημοσιεύτηκε το 1999 με τίτλο “Εμπορεύσιμα πιστοποιητικά για την ανακύκλωση των ΑΗΗΕ”. Σύμφωνα με τα συμπεράσματα αυτής της μελέτης, κάθε παραγωγός αφού εκπλήρωνε τους ποσοτικούς στόχους ανακύκλωσης για τα ΑΗΗΕ (ανάλογα με το μερίδιό του στην αγορά), θα είχε τη δυνατότητα να εμπορευτεί το πιστοποιητικό που θα αποκτούσε με τελικό στόχο την μείωση του κόστους ανακύκλωσης λόγω του ανταγωνισμού στην αγορά. Η ίδια μελέτη καταλήγει στο ότι τα αποτελέσματα της εφαρμογής ενός συστήματος εμπορεύσιμων πιστοποιητικών θα μπορούσαν να είναι αντίθετα από τα προβλεπόμενα (χαμηλής ποιότητας ανακύκλωση/ανάκτηση) στην περίπτωση που δεν εφαρμοζόταν εξονυχιστικός έλεγχος στις διεργασίες ανακύκλωσης και στις ποσότητες των ΑΗΗΕ που τελικώς ανακυκλώθηκαν. Οι προσπάθειες της Ευρωπαϊκής επιτροπής εστιάστηκαν στις προτάσεις για οδηγίες αναφορικά με τη διαχείριση των ΑΗΗΕ και το μέτρο των εμπορεύσιμων πιστοποιητικών δεν εξετάστηκε εκ νέου,[17,21].

Οικονομική ανάλυση των προτάσεων

Η επιτροπή ισχυρίστηκε πως το κόστος της διαχείρισης των ΑΗΗΕ (συλλογή, επεξεργασία, διάθεση) με βάση τις διατάξεις τις οδηγίας θα άγγιζε τα 500-900 εκατομμύρια ευρώ/έτος ενώ τα έμμεσα κόστη (π.χ. εταιρείες συμβούλων, δημόσιες σχέσεις, marketing) θα πλησίαζαν τα 100 εκατομμύρια ευρώ το έτος. Αν ολόκληρο το προαναφερθέν ποσό μεταβιβαζόταν στον καταναλωτή τότε θα επερχόταν μια αύξηση

¹⁶ Elena Lymperidi, (March 2001), “Towards waste free electric and electronic equipment”,EEB

της τιμής του προϊόντος της τάξεως του 1% και σε ορισμένους τομείς όπως τα ψυγεία, οι τηλεοράσεις το 2-3%. Ειδικότερα για το κόστος συλλογής, αν ο στόχος των 4 kg/κάτοικο επιτευχθεί το συνολικό κόστος για τα 15 μέλη θα ανερχόταν στα 600 εκατομμύρια ευρώ/ έτος. Το κόστος ανακύκλωσης για τον ηλεκτρονικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό προερχόμενο από τα νοικοκυριά, ποικίλει ανάλογα και με το είδος του εξοπλισμού. Για τις μεγάλες οικιακές συσκευές κυμαίνεται από 10-80 ευρώ το χρόνο για τα ψυγεία από 200-300 ευρώ το χρόνο, για τις οθόνες και τις τηλεοράσεις από 100-800 ευρώ/ τόνο και για τις μικρές οικιακές συσκευές από 200-500 ευρώ ανά τόνο.

Αναφορικά με την απαγόρευση ορισμένων επικίνδυνων ουσιών όπως ο μόλυβδος, η αντικατάστασή του από κασσίτερο ανέρχεται στα 150 εκατομμύρια το χρόνο. Με αυτό το δεδομένο η αύξηση του κόστους παραγωγής των προϊόντων είναι ιδιαίτερα μικρή (0,0006 /τηλέφωνο, 0,003-0,0017 / υπολογιστή τσέπης, 0,03-0,17 /τηλεόραση,[17,22]

2.3 Ανάλυση των οδηγιών για την διαχείριση των ΑΗΗΕ

Από το χρονικό σημείο που έγινε η τελική πρόταση για οδηγία (13-6-2000) μέχρι και τις 27 Ιανουαρίου 2003 που τελικώς αυτή υιοθετήθηκε από την Ε.Ε., και μέσω της διαδικασίας της γνωμοδότησης της Επιτροπής των περιφερειών, των αναγνώσεων στο ευρωκοινοβούλιο πραγματοποιήθηκαν σημαντικές αλλαγές στο αρχικό έγγραφο. Δεν είναι σκόπιμη η αναφορά όλων αυτών των αλλαγών, καθώς είναι σημαντικότερο να αναλυθούν τα σημεία των 2 οδηγιών που τελικώς υιοθετήθηκαν, μετά και την τελευταία τροποποίησή στις 8 Δεκέμβρη του 2003¹⁷.

Είναι σημαντικό επίσης να αναφερθούν τα σημεία στα οποία εστιάζει η αιτιολογική έκθεση της επιτροπής για τη διαμόρφωση των ανωτέρω οδηγιών. Πιο συγκεκριμένα εκτιμήθηκαν τα ακόλουθα:

- Το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 14^{ης} Νοεμβρίου 1996, το οποίο καλούσε την Επιτροπή να υποβάλει προτάσεις για οδηγίες σχετικά με ορισμένα ρεύματα αποβλήτων προτεραιότητας, συμπεριλαμβανόμενων των ΑΗΗΕ

¹⁷ Η οδηγία 2002/96/ΕΚ Τροποποιήθηκε από την οδηγία οδηγία 2003/108/ΕΚ

- Το 5^ο πρόγραμμα δράσης για το Περιβάλλον αναφέρει τα ΑΗΗΕ ως έναν από τους τομείς αποβλήτων που πρέπει να επιτευχθεί κανονιστική ρύθμιση, βάσει της εφαρμογής των αρχών πρόληψης, αξιοποίησης και ασφαλούς διάθεσης.
- Η αύξηση της ποσότητας των ΑΗΗΕ καθώς και η επικινδυνότητα ορισμένων ουσιών που περιλαμβάνονται σε αυτά.
- Η ανάγκη καθιέρωσης της ευθύνης του παραγωγού ως βασικό μέσο ενθάρρυνσης του οικολογικού σχεδιασμού των νέων προϊόντων.
- Η ανάγκη καθιέρωσης βασικών αρχών για τη χρηματοδότηση διαχείρισης των ΑΗΗΕ σε κοινοτικό επίπεδο,[1]

2.3.1 Η οδηγία 2002/96/EK

Στο **άρθρο 1** αναλύεται ο σκοπός της οδηγίας, που δεν είναι άλλος από την πρόληψη αλλά και μείωση της παραγωγής αποβλήτων, και ακολούθως την αξιοποίηση αυτών ώστε να μειωθεί η τελική ποσότητα που οδηγείται σε χώρους διάθεσης. Επιπροσθέτως επιδιώκεται η βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων όλων των φορέων (παραγωγοί, διανομείς, καταναλωτές) που συμμετέχουν στον κύκλο ζωής του ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού.

Στο **άρθρο 2**, περιγράφεται το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας και σημειώνεται το παράρτημα που επισυνάπτεται στην οδηγία και το οποίο περιγράφει τις κατηγορίες προϊόντων ΗΗΕ που υπάγονται σε αυτή. Για λόγους προστασίας των εθνικών συμφερόντων των κρατών μελών, εξαιρούνται της οδηγίας, τα όπλα τα πυρομαχικά και το πολεμικό υλικό.

Στο **άρθρο 3** αποσαφηνίζονται όροι όπως ο ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός, τα απόβλητα που προκύπτουν από αυτόν, ο διανομέας ΗΗΕ, τα ΑΗΗΕ οικιακής προέλευσης κ.α.

Το **άρθρο 4**, προτρέπει τα κράτη μέλη να προωθούν το σχεδιασμό νέων προϊόντων ο οποίος θα διευκολύνει την αποσυναρμολόγησή τους, και εν γένει την αξιοποίησή τους μετά την ολοκλήρωση του κύκλου ζωής τους.

Το **άρθρο 5**, επιβάλλει στα κράτη μέλη τη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων ώστε στις 13 Αυγούστου 2005 :

- να έχουν δημιουργηθεί συστήματα τα οποία να επιτρέπουν στους τελικούς κατόχους και τους διανομείς να επιστρέφουν τα απόβλητα αυτά τουλάχιστον δωρεάν.
- οι διανομείς κατά την παροχή νέου προϊόντος είναι υπεύθυνοι να εξασφαλίζουν ότι τα απόβλητα μπορούν να επιστρέφονται στο διανομέα τουλάχιστον δωρεάν, εφόσον ο εξοπλισμός αυτός είναι ισοδύναμου τύπου.
- να επιτρέπεται στους παραγωγούς να διαμορφώσουν ατομικά ή συλλογικά συστήματα συλλογής των ΑΗΗΕ που προέρχονται από τα νοικοκυριά.
- Για τη συλλογή των ΑΗΗΕ μη οικιακής προέλευσης υπεύθυνοι είναι οι παραγωγοί

Το αργότερο την 31η Δεκεμβρίου 2006, ο μέσος βαθμός χωριστής συλλογής αποβλήτων ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού οικιακής χρήσης, πρέπει να ανέρχεται τουλάχιστον σε 4 χιλιόγραμμα ανά κάτοικο ετησίως. Ένας νέος στόχος που θα καθοριστεί αργότερα θα πρέπει να επιτευχθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2008.

Στο **άρθρο 6** καθορίζονται οι ιδιότητες των μονάδων επεξεργασίας ΑΗΗΕ, ενώ σημειώνεται πως η επεξεργασία αυτών δύναται να γίνει και σε άλλο κράτος μέλος. Επιπλέον δίνονται οδηγίες για την επιλεκτική επεξεργασία ορισμένων ΑΗΗΕ (π.χ. αφαίρεση υδραργύρου από λαμπτήρες εκκένωσης αερίων), οι οποίες περιγράφονται αναλυτικά στο Παράρτημα II της οδηγίας.

Στο επόμενο **άρθρο 7** της οδηγίας, καθορίζονται οι ποσοτικοί στόχοι αξιοποίησης για κάθε τύπο απόβλητου ΗΗΕ που θα πρέπει να προσεγγίσουν τα κράτη μέλη ως και τις 31 Δεκέμβρη 2006.

Στα **άρθρα 8** και **9** καθιερώνεται η ευθύνη του παραγωγού μια και η οδηγία τους καθιστά υπεύθυνους τόσο για την χρηματοδότηση της επεξεργασίας των ΑΗΗΕ οικιακής προέλευσης αλλά και όσων δεν προέρχονται από νοικοκυριά. Ειδικότερα για τα ΑΗΗΕ οικιακής προέλευσης, η χρηματοδότηση της διαχείρισης των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά το αργότερο ως τις 13 Αυγούστου 2005 επιβαρύνει τους παραγωγούς. Η υποχρέωση αυτή δύναται να εκπληρωθεί από τον παραγωγό είτε ατομικά είτε μέσω της ένταξής τους σε συλλογικό σύστημα διαχείρισης. Όσον αφορά

στα ορφανά προϊόντα η χρηματοδότηση της διαχείρισής των προϊόντων που έχουν εισέλθει στην αγορά πριν τις 13 Αυγούστου 2005 ανατίθεται σε ένα ή περισσότερα συστήματα στα οποία συνεισφέρουν αναλογικά όλοι οι υφιστάμενοι στην αγορά παραγωγοί τον καιρό που προέκυψε το σχετικό κόστος π.χ. ανάλογα με το αντίστοιχο μερίδιο τους στην αγορά του εκάστοτε εξοπλισμού.

Ειδικότερα όμως για τη διαχείριση των ΑΗΗΕ μη οικιακής προέλευσης, η οδηγία 2003/108 με στόχο την μείωση του κινδύνου που πιθανώς να εγκυμονούσαν για την οικονομική βιωσιμότητα των μικρών επιχειρήσεων οι διατάξεις τις 2002/96 τροποποίησε το άρθρο 9 ως εξής: Τα ορφανά προϊόντα που αντικαθίστανται από να ισοδύναμα προϊόντα ή από προϊόντα που καλύπτουν την ίδια λειτουργία, η χρηματοδότηση της διαχείρισής τους επιβαρύνει τους παραγωγούς αυτών των προϊόντων κατά την παροχή τους. Τα κράτη μέλη δύνανται εναλλακτικά, να προβλέπουν ότι οι χρήστες πλην των ιδιωτικών νοικοκυριών, μπορούν να καθίστανται εν μέρει ή πλήρως υπεύθυνοι για την χρηματοδότηση αυτή. Για τα λοιπά ορφανά προϊόντα, πλην αυτών που προέρχονται από νοικοκυριά η χρηματοδότηση της διαχείρισής τους επιβαρύνει τους χρήστες. Όσον αφορά τα νέα προϊόντα που εισέρχονται στην αγορά μετά τις 13 Αυγούστου 2005 η χρηματοδότηση της διαχείρισης τους όπως και στα ΑΗΗΕ προερχόμενα από τα οικιακά, επιβαρύνει τους παραγωγούς.,[23].

Ουσιαστικά η τροποποιημένη οδηγία μεταθέτει την ευθύνη για τη χρηματοδότηση των ιστορικών αποβλήτων από μη οικιακές πηγές, από τους παραγωγούς των αποβλήτων από είδη εξοπλισμού στους παραγωγούς που κυκλοφορούν νέα προϊόντα, εφόσον υφίστανται ανάλογα νέα προϊόντα. Κατά το χρόνο της συνδιαλλαγής, το κύριο επιχείρημα του κλάδου ήταν ότι οι λογιστικοί κανόνες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα την επιλογή διακανονισμών που να αντανakλούν την υποχρέωση χρηματοδότησης προς την οποία θα έπρεπε να ανταποκριθούν οι βιομηχανίες μελλοντικά καθώς τα παραδοσιακά είδη εξοπλισμού καθίστανται απόβλητα. Είχαν εκφραστεί φόβοι ότι αυτό θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την οικονομική βιωσιμότητα επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν ήδη δυσκολίες. Πρέπει να σημειωθεί ότι η αναγνώριση αναλόγων αυξήσεων (ή όχι) δεν θα επηρεάσει τη σημερινή ταμειακή ροή συνεπεία των διακανονισμών χρηματοδότησης. Αυτές οι ροές προσδιορίζονται από τις υποχρεώσεις και όχι από την εν συνεχεία λογιστική αντιμετώπιση, η οποία απλώς

αντανακλά τις υφιστάμενες υποχρεώσεις. Ως εκ τούτου η παρούσα πρόταση εστιάζεται σε αυτές τις χρηματοδοτικές υποχρεώσεις.

Για να εξαλειφθεί το ενδεχόμενο δυσανάλογων επιβαρύνσεων για ορισμένες εταιρείες που διέθεταν μεγάλο μερίδιο στην αγορά κατά το παρελθόν, αναθεωρήθηκε η ευθύνη χρηματοδότησης της παραλαβής ιστορικών ειδών εξοπλισμού με αποτέλεσμα να μην επιβαρύνει πλέον τον παραγωγό των αποβλήτων ειδών εξοπλισμού. Αυτό επιτυγχάνεται μεταφέροντας την ευθύνη από τον παραγωγό των αποβλήτων εξοπλισμού στον παραγωγό των νέων ειδών εξοπλισμού κατά την πώληση νέων προϊόντων που αντικαθιστούν προϊόντα ισοδύναμου τύπου ή προϊόντα τα οποία καλύπτουν τις ίδιες λειτουργίες. Τοιουτοτρόπως περιορίζονται οι χρηματοδοτικές επιπτώσεις για τους παραγωγούς στις δαπάνες για τα απόβλητα εξοπλισμού που παραλαμβάνονται κατά την πώληση νέου προϊόντος. Ως εκ τούτου, οι δαπάνες αυτές επιβαρύνουν τις εταιρείες μόνο όταν οι εταιρείες πωλούν νέα προϊόντα.

Επιπλέον πρέπει να σημειωθεί ότι ενδέχεται να υφίστανται ορφανά προϊόντα τα οποία δεν θα αντικατασταθούν από νέα προϊόντα. Στην περίπτωση αυτή οι χρήστες, πλην των ιδιωτικών νοικοκυριών, θεωρούνται υπεύθυνοι για την κάλυψη των δαπανών παραλαβής. Με τις αλλαγές αυτές εξαλείφεται επίσης το πρόβλημα των ορφανών αποβλήτων από εταιρείες που δεν υφίστανται πλέον.

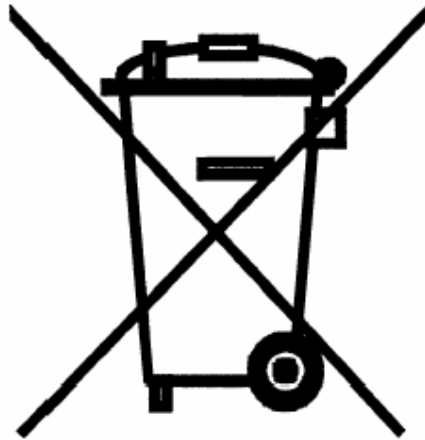
Η ως άνω αλλαγή της ευθύνης μπορεί να θεωρηθεί ότι έρχεται σε αντίθεση με την αρχή ο ρυπαίνων πληρώνει. Ωστόσο επιβάλλεται να σημειωθεί ότι την περίοδο κατά την οποία τα ορφανά προϊόντα διατέθηκαν ως προϊόντα στην αγορά, δεν είχε διαμορφωθεί νομοθεσία βάσει της αρχής ο ρυπαίνων πληρώνει κατά την έννοια των κανόνων για τα νέα είδη εξοπλισμού σύμφωνα με την οδηγία 2002/96/ΕΚ. Κατά συνέπεια, μπορεί να είναι ορθό ότι η προηγούμενη νομοθετική κατάσταση ερχόταν σε αντίθεση προς την αρχή ο ρυπαίνων πληρώνει. Ωστόσο, είναι δύσκολο να γίνει διάκριση μεταξύ του κατά πόσον ο παραγωγός ή ο χρήστης θεωρούνται ρυπαίνοντες.

Το άρθρο 10 επιβάλει στα κράτη μέλη να διασφαλίσουν την άρτια ενημέρωση των χρηστών σχετικά με:

-Την υποχρέωση να μην διατίθενται τα ΑΗΗΕ στο ρεύμα των αστικών αποβλήτων

-Τα συστήματα συλλογής και διαχείρισης των ΑΗΗΕ

-Το ρόλο των καταναλωτών/ χρηστών στη βιωσιμότητα του συστήματος διαχείρισης
Επιπλέον γίνεται αναφορά στο ειδικό σύμβολο σήμανσης των προϊόντων (σχήμα 2.1)
που επισημαίνει στους καταναλωτές την υποχρέωση της διάθεσής τους ως ξεχωριστό
ρεύμα αποβλήτων.

Σχήμα 2.1: Σύμβολο που δηλώνει την απαγόρευση διάθεσης των ΑΗΗΕ μαζί με το ρεύμα των αστικών αποβλήτων

Στο **άρθρο 11** παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας και επισημαίνεται η σήμανση του προϊόντος ώστε να διασφαλιστεί η εξακρίβωση της ημερομηνίας που αυτό εισέρχεται στην αγορά. Για το σκοπό αυτό η Επιτροπή, ζήτησε από τον CENELEC (European committee for electro technical standardization) να καθορίσει τη σήμανση των προϊόντων ΗΗΕ. Η σήμανση θα έχει τίτλο “ Marking of electrical and electronic equipment in accordance with Article 11(2) Directive 2002/96/EC (WEEE), και ο **αριθμός αναφοράς (reference number)** θα είναι prEN 50419. Το πρώτο σχέδιο θα συζητηθεί στις 26 Νοεμβρίου 2004, παρουσία και των εθνικών οργανισμών τυποποίησης και αναμένεται η τελική του μορφή στα τέλη του 2004. Ακολούθως ο CENELEC θα εξετάσει τις δυνατότητες ταυτοποίησης της ημερομηνίας παρασκευής του προϊόντος με τη μορφή κάποιου ηλεκτρονικού τσιπ που θα περιέχει τις απαραίτητες πληροφορίες. Το **άρθρο 12** τέλος, υποχρεώνει τα κράτη μέλη να καταρτίσουν μητρώο παραγωγών στο οποίο θα καταγράφονται ποσοτικές

πληροφορίες σχετικά με την ανακύκλωση/ επαναχρησιμοποίηση και εν γένει επεξεργασία των ΑΗΗΕ. Οι πληροφορίες αυτές θα διαβιβάζονται στην επιτροπή αναδιετία, εντός 18 μηνών από τη λήξη της καλυπτόμενης περιόδου και η πρώτη περίοδος αφορά στα έτη 2005-2006. Επιπλέον υποχρεώνει τα κράτη μέλη να υποβάλλουν εκθέσεις ανά τριετία, σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2002/96 (η πρώτη τριετής έκθεση καλύπτει την περίοδο 2004-2006).

Οι οδηγία προβλέπει τη σύσταση τεχνικής Επιτροπής (Technical Adaptation Committee-TAC), η οποία θα λαμβάνει υπόψη τις τεχνολογικές εξελίξεις και θα κάνει προτάσεις αναφορικά με τα ζητήματα τεχνικής φύσης που προκύπτουν. Η TAC συνεδρίασε στις 7 Μαΐου, 23 Ιουνίου, 16 Σεπτεμβρίου, 26 Νοεμβρίου, 17 Δεκεμβρίου του 2003 και στις 27 Ιανουαρίου 3 και 17 Μαρτίου του 2004, ενώ προβλέπονται ακόμα δύο συναντήσεις εντός του 2004. Στις συναντήσεις αυτές εξέφρασαν τις απόψεις τους και οργανισμοί όπως ο Orgalime, EICTA και ο βιομηχανικός σύνδεσμος παιχνιδοπαραγωγών (Technical Adaptation Committee -TAC). Υπό συζήτηση είναι το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, καθώς ορισμένα μέλη της TAC, πρότειναν την αναφορά ενός κατώτατου ορίου τάσης στον ηλεκτρικό εξοπλισμό που καλύπτεται από την οδηγία, ώστε να εξαιρεθούν για παράδειγμα ορισμένα ηλεκτρικά παιχνίδια. Υπάρχουν και άλλα ζητήματα που χρήζουν περαιτέρω διευκρίνιση, όπως αν θα καλύπτονται από την οδηγία προϊόντα που αποτελούν τμήματα προϊόντων που δεν καλύπτονται από αυτή (π.χ. ηλεκτρικά ραδιοκασετόφωνα αυτοκινήτου), αν προϊόντα που δύνανται να έχουν ταυτόχρονα και στρατιωτική και ιδιωτική χρήση π.χ. υπολογιστές θα εξαιρεθούν κ.α. Στην τελευταία συνάντηση των μελών της TAC, συμφωνήθηκε να δημιουργηθεί μια λίστα με τα αμφιλεγόμενα προϊόντα ΗΗΕ, ώστε τα κράτη μέλη να εκφράσουν τις απόψεις τους ειδικότερα για αυτά τα προϊόντα, ενώ η Επιτροπή ζήτησε τη συνδρομή του νομικού τμήματος, ώστε να εξεταστεί αν δύναται να περιληφθούν στην οδηγία προϊόντα όπως ο οπτικοακουστικός εξοπλισμός αυτοκινήτου. Σημειώνεται ότι τα κράτη μέλη δύνανται να επεκτείνουν το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2002/96 που βασίζεται στο άρθρο 175 της συνθήκης, γεγονός που δεν συμβαίνει για την οδηγία 2002/95 (βασίζεται στο άρθρο 95).

Η οδηγία 2002/96 ενσωματώνεται στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών, το αργότερο ως τις 13 Αυγούστου του 2004. Οι ποσοτικοί στόχοι που θέτει η οδηγία θα πρέπει να προσεγγιστούν από τα κράτη μέλη το αργότερο στις 31 Δεκέμβρη 2006. Η απόφαση

του Συμβουλίου 2004/312/EK στις 30 Μαρτίου 2004 έδωσε χρονική παράταση στα 7 νέα κράτη μέλη. Διετή παράταση δόθηκε στις Τσεχία, Λετονία, Εσθονία, Λιθουανία, Ουγγαρία και Σλοβακία και 12μηνη στη Σλοβενία. Η Ελλάδα και η Ιρλανδία λόγω της ανεπαρκούς ανακυκλωτικής υποδομής αλλά και άλλων παραγόντων (χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα, γεωγραφικών συνθηκών κ.α.) είχαν ήδη πετύχει διετή παράταση, ενώ η Κύπρος, η Μάλτα και η Πολωνία ενώ αρχικώς δεν αξίωσαν παράταση μετά την πρόταση των 7 προαναφερθέντων κρατών, ζήτησαν και πήραν διετή παράταση με την απόφαση 2004/486/EK του Συμβουλίου της 26^{ης} Απριλίου του 2004.

Τέλος σημειώνεται πως στην οδηγία 2002/96/EK διατυπώνεται η ανάγκη αναθεώρησης της κοινοτικής νομοθεσίας για τις Ηλεκτρικές Στήλες και τους Συσσωρευτές (οδηγία 91/157/ΕΟΚ¹⁸ και 93/86/ΕΟΚ) το ταχύτερο δυνατό. Η ανάγνωση της πρότασης της επιτροπής για αναθεώρηση της ανωτέρας οδηγίας πραγματοποιήθηκε στο Ευρωκοινοβούλιο στις 20 Απριλίου του 2004, και αναμένεται νέα πρόταση με τις απαραίτητες τροποποιήσεις. Σύμφωνα με αυτή την πρόταση υπεύθυνος για τη διαχείρισή τους, όταν είναι ενσωματωμένες σε προϊόντα ΗΗΕ, είναι ο παραγωγός αυτών των προϊόντων. Ομοίως υπεύθυνοι για την αφαίρεση των μπαταριών από τα ΑΗΗΕ, είναι οι παραγωγοί προϊόντων ΗΗΕ, ενώ οι παραγωγοί μπαταριών είναι αρμόδιοι για τη διαχείρισή τους μετά την απομάκρυνση αυτών από το ρεύμα των αποβλήτων. Αναφορικά με τον περιορισμό των επικίνδυνων ουσιών προδίδονται οι εξής συγκεντρώσεις:

- 5 ppm για τον υδράργυρο
- 40 ppm για τον μόλυβδο
- 20 ppm για το κάδμιο

Επιπλέον συζητιέται το ενδεχόμενο να αλλάξει ο ποσοτικός στόχος συλλογής φορητών μπαταριών των 160 gr/ κάτοικο/έτος, στο 50% των εθνικών ετήσιων πωλήσεων. Τον Αύγουστο του 2004 ο Ευρωπαϊκός Σύνδεσμος για τις μπαταρίες εξέφρασε δημοσίως την άποψη του για το κατά πόσο οι μπαταρίες που περιέχουν επικίνδυνα συστατικά μπορούν να χρησιμοποιηθούν στα προϊόντα ΗΗΕ μετά τη 1^η Ιουλίου 2006. Πιο συγκεκριμένα δεδομένου ότι οι μπαταρίες μεά την απομάκρυνσή τους από τα ΑΗΗΕ

¹⁸ Η ανωτέρα οδηγία είχε τροποποιηθεί από την 98/101/EK στις 22 Δεκεμβρίου 1998

(όπως ορίζουν οι οδηγίες 2002/96 και 2002/95) καλύπτονται πλέον από την οδηγία 91/157/ΕΕΚ και μπορούν να περιέχουν π.χ. μόλυβδο και μετά την 1^η Ιουλίου του 2006.

2.3.2 Οδηγία 2002/95/ΕΚ

Το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας, είναι το ίδιο με εκείνο της οδηγίας για τα απόβλητα ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (εξαιρουμένων των ιατροτεχνολογικών συσκευών και των οργάνων παρακολούθησης και ελέγχου). Εφαρμόζεται επίσης στους λαμπτήρες πυράκτωσης και στα οικιακά φωτιστικά σώματα. Βασίζεται στο άρθρο 95 της Συμφωνίας, ώστε αν τα ορισμένα κράτη μέλη επιθυμούν να επιβάλουν αυστηρότερα μέτρα σχετικά με τις επικίνδυνες ουσίες, θα πρέπει παρουσιάσουν επιστημονικά δεδομένα, κάτι που δεν θα συνέβαινε αν βασιζόταν στο άρθρο που βασίστηκε η οδηγία 2002/96. Από την 1η Ιουλίου 2006, απαγορεύεται η χρήση μολύβδου, υδραργύρου, καδμίου, εξασθενούς χρωμίου, πολυβρωμοδιφαινυλίων (PBB) και πολυβρωμοδιφαινυλαιθέρων (PBDE) στα νέα είδη ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού που εισέρχονται στην αγορά. Προβλέπονται ορισμένες εξαιρέσεις, οι οποίες αναφέρονται στο παράρτημα της οδηγίας (π.χ. Μόλυβδος στο γυαλί καθοδικών λυχνιών, ηλεκτρονικών κατασκευαστικών στοιχείων και λαμπτήρων φθορισμού).

Το αργότερο την 13η Φεβρουαρίου 2005, η Επιτροπή θα επανεξετάσει τα μέτρα που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, και ιδίως τη δυνατότητα διεύρυνσης του πεδίου εφαρμογής και προσαρμογής του καταλόγου των ουσιών που καλύπτει η οδηγία, λαμβάνοντας υπόψη τα νέα επιστημονικά δεδομένα. Ήδη η επιτροπή παρουσίασε στα κράτη μέλη, το πρώτο έγγραφο σχετικά με τις μέγιστες αποδεκτές συγκεντρώσεις των ουσιών που αναφέρονται στην οδηγία (0,01% για το κάδμιο, 0,1% για τις λοιπές ουσίες). Η Γερμανία και η Σλοβενία απέρριψαν την πρόταση ενώ 8 μέλη κράτη απείχαν. Στις 23 Σεπτέμβρη του 2004 η πρόταση διαβιβάστηκε στο Συμβούλιο, το οποίο έχει τη δυνατότητα να αποδεχτεί την πρόταση, να την απορρίψει ή να μη λάβει απόφαση (σε αυτή την περίπτωση θα ισχύσει μετά από 3 μήνες).

Σύντομα αναμένεται η ολοκλήρωση της μελέτης για το δεκα-BDE που ερευνά την επικινδυνότητα της ανωτέρας ουσίας, σύμφωνα με τον κανονισμό 793/93/ΕΚ. Αναφορικά με τον υδράργυρο σε ορισμένους λαμπτήρες φθορισμού και το μόλυβδο

στις κολλήσεις, διεξάγεται παρόμοια έρευνα, τα συμπεράσματα της οποία θα καταδείξουν αν ορθώς εξαιρούνται από την οδηγία ορισμένες εφαρμογές που περιέχουν τις προαναφερθέντες ουσίες. Σημειώνεται πως η επιτροπή, έχει δεχτεί έγγραφα από τα κράτη μέλη που ζητούν την εξαίρεση επιπλέον εφαρμογών όπως για παράδειγμα η χρήση των επίμαχων επικίνδυνων ουσιών στις εφαρμογές πυροπροστασίας και ασφάλειας. Στις αρχές του Μαΐου 2004, η Επιτροπή ζήτησε τη συνδρομή όλων των εμπλεκόμενων φορέων με καταληκτική ημερομηνία τις 5 Ιουλίου 2004, για την ενδεχόμενη τροποποίηση της λίστας των προϊόντων που εξαιρούνται της οδηγίας αλλά και για άλλες πιθανές τροποποιήσεις. Τα αποτελέσματα αυτών των μελετών, δεν θα είναι διαθέσιμα πριν τα τέλη του 2004,[22,24].

2.3.3 Απόφαση της Επιτροπής της 11^{ης} Μαρτίου 2004

Στις 11 Μαρτίου του 2004 ανακοινώθηκε η απόφαση της επιτροπής, με αντικείμενο το ερωτηματολόγιο όσον αφορά τις εκθέσεις των κρατών μελών για την εφαρμογή της οδηγίας 2002/96/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τα απόβλητα ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ).

Η οδηγία 2002/96 υποχρέωνε τα κράτη μέλη να υποβάλουν έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας, έκθεση η οποία θα καλύπτει τόσο την ενσωμάτωσή της στο εθνικό δίκτυο όσο και την εφαρμογή της. Η απόφαση της επιτροπής περιέχει στο παράρτημα της το ερωτηματολόγιο το οποίο θα πρέπει να συμπληρώσουν τα κράτη μέλη. Η πρώτη τριετή έκθεση θα καλύπτει την περίοδο 2004-2006. Εντός εννέα μηνών από την παραλαβή των εκθέσεων των κρατών μελών, η Επιτροπή δημοσιεύει, με τη σειρά της, έκθεση σχετικά με το ίδιο θέμα,[25].

2.3.4 Πρόταση οδηγίας για τον οικολογικό σχεδιασμό των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια (ΠΚΕ)

Το Φεβρουάριο του 2001 το ευρωπαϊκό τμήμα DG Enterprise ζήτησε το σχολιασμό και την έκθεση απόψεων όλων των εμπλεκόμενων φορέων, αναφορικά με το σχέδιο για οδηγία που δημοσίευσε. Το Φεβρουάριο του επόμενου έτος πραγματοποιήθηκε συνάντηση, όπου ο τομέας της βιομηχανίας αντέδρασε στις διατάξεις της προτεινόμενης οδηγίας και η μόνη ομοφωνία αφορούσε την αναγκαιότητα προτυποποίησης των προϊόντων. Το Νοέμβριο του 2002 η Επιτροπή δημοσίευσε ένα νέο σχέδιο για οδηγία, (the 'EUE Directive'). Το σχέδιο αυτό αντικαθιστούσε τόσο την πρόταση για οδηγία για τα προϊόντα ΗΗΕ όσο και την πρόταση για οδηγία που θα καθόριζε τις ελάχιστες ενεργειακές προδιαγραφές για τα καταναλωτικά είδη. Μετά και τη νέα συνάντηση που πραγματοποιήθηκε στις 18 Νοεμβρίου του 2002, δημοσιεύθηκε νέο σχέδιο για οδηγία, την 1^η Αυγούστου 2003, με τίτλο "περί θεσπίσεως ενός πλαισίου για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού για τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια και περί τροποποίησης της οδηγίας 92/42/ΕΟΚ"¹⁹.

Το Δεκέμβριο του 2003 και λίγο πριν την ανάληψη της προεδρίας από την Ιρλανδία, δημοσιεύτηκε νέο σχέδιο πρότασης το οποίο θα συζητιόταν στο Ευρωκοινοβούλιο. Ακολούθησαν ανεπίσημες επαφές ανάμεσα στους Ευρωβουλευτές και την Ιρλανδική προεδρία με στόχο την αποδοχή του σχεδίου κατά την πρώτη ανάγνωση στο κοινοβούλιο, αλλά η οξύτατη αντίδραση της βιομηχανίας δεν οδήγησε στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Στις 20 Απριλίου 2004 ολοκληρώθηκε η πρώτη ανάγνωση του σχεδίου πρότασης και στις 10 Ιούνη το Συμβούλιο κατέληξε σε συμφωνία, το κείμενο της οποίας δεν έχει δημοσιευτεί ακόμα. Αναμένεται η δεύτερη ανάγνωσή του με τη συμμετοχή και των πολιτικών φορέων των 25 κρατών μελών της διευρυμένης ευρωπαϊκής ένωσης. Ακολούθως περιγράφεται η τελική πρόταση για οδηγία που παρουσιάστηκε στο κοινοβούλιο.

¹⁹ Το πλήρες κείμενο της πρότασης βρίσκεται στην ιστοσελίδα http://europa.eu.int/lex/el/com/pdf/2003/com2003_0453el01.pdf

Βασιζόμενη στο άρθρο 95 της Συνθήκης, η οδηγία στοχεύει στα εξής:

- να διασφαλιστεί η ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια μέσα στην ΕΕ
- να βελτιωθούν οι εν γένει περιβαλλοντικές επιδόσεις των εν λόγω προϊόντων και με τον τρόπο αυτό, να ενισχυθεί η προστασία του περιβάλλοντος,
- να υποστηριχθεί η ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας της ΕΕ,
- να διαφυλαχθούν τα συμφέροντα τόσο της βιομηχανίας όσο και των καταναλωτών.

Η προτεινόμενη οδηγία-πλαίσιο καλύπτει κατ' αρχήν κάθε προϊόν που χρησιμοποιεί ενέργεια για να εκτελέσει τη λειτουργία για την οποία σχεδιάστηκε, κατασκευάστηκε και διατέθηκε στην αγορά. Καλύπτονται όλες οι πηγές ενέργειας, αν και είναι πιθανόν ότι αντικείμενο μέτρων εφαρμογής θα αποτελέσουν μόνο τα προϊόντα που χρησιμοποιούν ηλεκτρικό ρεύμα, στερεά, υγρά και αέρια καύσιμα.

Η οδηγία θα καλύπτει προϊόντα που εμφανίζουν τα εξής χαρακτηριστικά:

-Σημαντικό πωλήσεων

-Σημαντικές περιβαλλοντικές πτυχές

-Δυνατότητα περιορισμού των περιβαλλοντικών επιπτώσεων μέσω του νέου σχεδιασμού

Προτείνεται να εξαιρεθούν από το πεδίο εφαρμογής τα οχήματα, διότι αυτό είναι ήδη πολύ ευρύ και επίσης επειδή τα μηχανοκίνητα οχήματα υπόκεινται ήδη σε πολύ μεγάλο αριθμό κανονιστικών και εθελοντικών μέτρων (π.χ. λεπτομερής νομοθεσία για το σχεδιασμό, εθελοντική συμφωνία για τις εκπομπές CO₂).

Στο σημείο αυτό πρέπει να γίνει σαφής διάκριση μεταξύ των πραγματικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων (π.χ., κλιματική αλλαγή, αποψίλωση των δασών λόγω της όξινης βροχής, ευτροφισμός, εξασθένιση της στιβάδας του όζοντος κ.λπ.), που οφείλονται εν μέρει στα προϊόντα, και των περιβαλλοντικών πτυχών του προϊόντος που

είναι δυνατόν να συσχετιστούν με τις επιπτώσεις αυτές (κατανάλωση ενέργειας και εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, εκπομπές όξινων ουσιών, εκπομπές ουσιών που διαταράσσουν την ισορροπία του οξυγόνου, εκπομπές ουσιών που επηρεάζουν το όζον της στρατόσφαιρας).

Δεδομένου ότι η εφαρμογή μιας οδηγίας που αποσκοπεί στη διασφάλιση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, καθώς και των μέτρων εφαρμογής της, μπορεί να είναι δυνατή και διαφανής μόνο αν, τελικά, βασίζεται σε συγκεκριμένα, μετρήσιμα και συγκρίσιμα χαρακτηριστικά των προϊόντων και δεδομένου ότι οι πραγματικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του προϊόντος εξαρτώνται όχι μόνο από το σχεδιασμό του, αλλά και από τον τρόπο με τον οποίο κατασκευάζεται, χρησιμοποιείται και αντιμετωπίζεται μετά το τέλος της διάρκειας ζωής του, καθώς επίσης από την τοποθεσία και τις άλλες συνθήκες των διαφόρων σταδίων του κύκλου ζωής, η προτεινόμενη οδηγία-πλαίσιο επικεντρώνεται στις μετρήσιμες περιβαλλοντικές πτυχές του προϊόντος και όχι σε όλες τις πραγματικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του, οι οποίες είναι δύσκολο να ποσοτικοποιηθούν και να αξιολογηθούν πλήρως.

Επιπροσθέτως, υπενθυμίζεται ότι, σε πολλές περιπτώσεις, οι πραγματικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του προϊόντος ξεφεύγουν από τον έλεγχο του σχεδιαστή και του κατασκευαστή. Π.χ., ο κατασκευαστής μπορεί να σχεδιάσει το προϊόν κατά τρόπον ώστε αυτό να μπορεί να ανακυκλωθεί εύκολα, αλλά να μην είναι σε θέση, σε μια παγκόσμια αγορά, να ελέγξει αποτελεσματικά το εάν και κατά πόσον το προϊόν, όταν μετατρέπεται σε απόβλητο, θα ανακυκλωθεί σύμφωνα με τις προδιαγραφές του σχεδιασμού ή ακόμη και το εάν θα συλλεγεί χωριστά. Ένα άλλο παράδειγμα είναι η κατανάλωση ενέργειας κατά τη χρήση, η οποία μπορεί να ποικίλλει σημαντικά για τον ίδιο σχεδιασμό, ανάλογα με τις συνήθειες και την πειθαρχία των καταναλωτών. Επίσης, ο πραγματικός περιβαλλοντικός αντίκτυπος που προκύπτει από την κατανάλωση ενέργειας ποικίλλει σημαντικά ανάλογα με τον τρόπο με τον οποίο έχει παραχθεί η ενέργεια: ο περιβαλλοντικός αντίκτυπος της παραγωγής του ίδιου αριθμού κιλοβατώραν ηλεκτρικής ενέργειας μπορεί να είναι εντελώς διαφορετικός αν η ενέργεια αυτή έχει παραχθεί από ορυκτές ή από ανανεώσιμες πηγές. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο πρόθεση της οδηγίας-πλαισίου είναι να δώσει προτεραιότητα στις περιβαλλοντικές πτυχές του προϊόντος που μπορούν να επηρεαστούν ουσιαστικά μέσω του σχεδιασμού του.

Στο σημείο αυτό αξίζει να αποσαφηνιστεί για μία ακόμη φορά ότι η οδηγία-πλαίσιο δεν θα δημιουργήσει άμεσα νομικές υποχρεώσεις και απαιτήσεις για τους κατασκευαστές: αυτό θα συμβεί μόνο όταν θεσπιστούν τα μέτρα εφαρμογής. Πριν από τη θέσπιση κάθε μέτρου εφαρμογής, θα πραγματοποιηθεί ειδική αξιολόγηση αντικτύπου, η οποία θα περιλαμβάνει εκτίμηση του αντικτύπου που θα υπάρξει για τους κατασκευαστές από απόψεως ανταγωνιστικότητας, καινοτομίας, πρόσβασης στην αγορά και δαπανών.

Οι παραγωγοί των προϊόντων που θα καλύπτει η οδηγία, οφείλουν να λάβουν υπόψη τις περιβαλλοντικές πτυχές του προϊόντος σε όλη τη διάρκεια ζωής του, και να προβούν στις απαραίτητες τροποποιήσεις στο σχεδιασμό του με στόχο την καλύτερη περιβαλλοντική του επίδοση. Οι πληροφορίες για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του προϊόντος στον κύκλο ζωής του, θα πρέπει να είναι διαθέσιμες και διατυπωμένες με κατανοητό τρόπο στον καταναλωτή. Οι οδηγία δεν καθορίζει λεπτομερείς και συγκεκριμένες πληροφορίες για κάθε προϊόν, αλλά καθορίζει τις γενικές απαιτήσεις από τον κατασκευαστή/ παραγωγό. Πρέπει να σημειωθεί ότι η προτεινόμενη οδηγία, δεν απαιτεί την πλήρη ανάλυση κύκλου ζωής του προϊόντος με βάση τα πρότυπα ISO 14040-14043.

Με βάση την προτεινόμενη οδηγία οι παραγωγοί θα πρέπει να συντάσσουν μελέτες όπου θα περιέχονται:

- Γενική περιγραφή προϊόντος και της χρήσης του
- Τα αποτελέσματα σχετικών αναλύσεων για την περιβαλλοντική του επίδοση
- Στοιχεία της παραγωγικής διαδικασίας που καθορίζουν τις περιβαλλοντικές του επιδόσεις
- Λίστα με τα εναρμονισμένα περιβαλλοντικά πρότυπα στα οποία ανταποκρίνεται το προϊόν
- Αντίγραφο των πληροφοριών που διανέμονται στους πελάτες/ καταναλωτές σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του προϊόντος

Επιπλέον θα πρέπει οι παραγωγοί να παρουσιάζουν την βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης του προϊόντος μέσω της διαμόρφωσης ενός δικτύου καταγραφής των περιβαλλοντικών δεικτών, στόχων κ.α.

Σύμφωνα με τη διαδικασία αυτοαξιολόγησης, ζητείται από τους κατασκευαστές να συντάξουν τεχνική τεκμηρίωση και συνοδευτικές εκθέσεις δοκιμών προς υποστήριξη της δήλωσης συμμόρφωσης στην οποία καλούνται να προβούν. Όλα αυτά τα έγγραφα πρέπει να είναι στη διάθεση των αρμόδιων για την επιτήρηση της αγοράς κρατικών αρχών, ούτως ώστε οι αρχές αυτές να μπορούν να προβαίνουν σε επιθεωρήσεις ανά πάσα στιγμή και ιδίως αν υπάρξουν αμφιβολίες σχετικά με τη συμμόρφωση ενός συγκεκριμένου μοντέλου μιας συσκευής. Οι διαδικασίες αυτές είναι επίσημες και πρέπει να ακολουθούνται απαρέγκλιτα για να μπορεί στη συνέχεια ο κατασκευαστής να τοποθετεί νόμιμα τη σήμανση ΕΚ, η οποία καθιστά δυνατή τη διάθεση και την ελεύθερη κυκλοφορία του προϊόντος στην κοινοτική αγορά.

Ένα καινοτόμο στοιχείο της παρούσας πρότασης είναι ότι επιτρέπει να χρησιμοποιείται, ως μέθοδος αξιολόγησης της πιστότητας, η εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης τα οποία λαμβάνουν κατάλληλα υπόψη το σχεδιασμό και τις περιβαλλοντικές επιδόσεις του προϊόντος. Αυτό δεν σημαίνει ότι κάθε προϊόν που κατασκευάζεται σε εγκατάσταση ή από εταιρεία που εφαρμόζει σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης σύμφωνα με το παράρτημα V της παρούσας οδηγίας θεωρείται ότι συνάδει με την οδηγία. Πρέπει να τηρούνται οι απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού που καθορίζονται στο σχετικό μέτρο εφαρμογής.

Το οικολογικό προφίλ που θα κληθούν να διαμορφώσουν οι παραγωγοί/ κατασκευαστές είναι μια περιγραφή των σημαντικών περιβαλλοντικών πτυχών του προϊόντος καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής του, εκφραζόμενη σε μετρήσιμες εισροές και εκροές. Η έμφαση επικεντρώνεται στην υποστήριξη της διαχείρισης περιβαλλοντικά σημαντικών πτυχών (π.χ. κατανάλωση ενέργειας και εκπομπές αερίων θερμοκηπίου, εκπομπές όξινων ουσιών, εκπομπές ουσιών που διαταράσσουν την ισορροπία του οξυγόνου, εκπομπές ουσιών που βλάπτουν το όζον της στρατόσφαιρας). Αυτό θα οδηγήσει στη μείωση της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης που προκύπτει από το προϊόν και, με τον τρόπο αυτό, θα συμβάλει στη μείωση των επιπτώσεων (π.χ. κλιματική αλλαγή, αποψίλωση των δασών λόγω της όξινης βροχής, ευτροφισμός, εξασθένιση της στιβάδας του όζοντος) που συνδέονται με τις περιβαλλοντικές πτυχές του προϊόντος. Είναι σαφές ότι οι απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού θα εφαρμοστούν για τις περιβαλλοντικές πτυχές των ΠΚΕ οι οποίες έχουν εξακριβώσιμο περιβαλλοντικό αντίκτυπο.

Για να καταρτιστεί το οικολογικό προφίλ, δεν είναι υποχρεωτικό να γίνει ανάλυση κύκλου ζωής (ΑΚΖ) σύμφωνα με τα σχετικά διεθνή πρότυπα· μια τέτοια υποχρέωση θα μπορούσε να δημιουργήσει δυσανάλογη επιβάρυνση για τις επιχειρήσεις, και ιδίως τις ΜΜΕ, από πλευράς οικονομικών και ανθρώπινων πόρων. Επιπροσθέτως, δεν πρέπει να λησμονείται ότι η έννοια της εφαρμογής ανάλυσης κύκλου ζωής δεν είναι ακόμη εντελώς ώριμη και ότι τα αποτελέσματα μιας τέτοιας ανάλυσης δεν είναι πάντα εύκολο να ερμηνευτούν. Συγχρόνως, αναγνωρίζεται ότι η έννοια ΑΚΖ εξελίσσεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε να γίνεται χρήσιμη και προσιτή ακόμη και για μικρότερες επιχειρήσεις. Σε όσες περιπτώσεις υπάρχουν στοιχεία από ΑΚΖ τα οποία μπορούν να συμβάλουν στην κατάρτιση του οικολογικού προφίλ, τα στοιχεία αυτά θα μπορούσαν να χρησιμοποιούνται. Επιπροσθέτως, πρέπει να έχει κανείς κατά νουν ότι πρόθεση της οδηγίας-πλαisiού είναι να επικεντρωθεί σε παράγοντες οι οποίοι μπορούν να επηρεαστούν ουσιαστικά μέσω του σχεδιασμού του προϊόντος. Το παράρτημα Ι παραθέτει ορισμένους δείκτες περιβαλλοντικών επιδόσεων οι οποίοι θεωρούνται γενικά κατάλληλοι για τα προϊόντα-στόχους. Τα μέτρα εφαρμογής θα περιλαμβάνουν τις σχετικές παραμέτρους για τα προϊόντα στα οποία εφαρμόζονται.

Στον κύκλο των συζητήσεων που πραγματοποιήθηκαν, αλλά και στην μελλοντική του ανάγνωση στο κοινοβούλιο αναμένονται σημαντικές τροποποιήσεις του σχεδίου πρότασης για αυτό και στην παρούσα εργασία η ανάλυσή της περιορίζεται στην καταγραφή των σημαντικότερων σημείων της. Για παράδειγμα μετά την πρώτη ανάγνωση, συμφωνήθηκε να βασίζεται τόσο στο άρθρο 95 όσο και στο άρθρο 195 της συνθήκης ώστε να έχουν τη δυνατότητα τα κράτη μέλη να επιβάλλουν αυστηρότερα μέτρα. Υπό συζήτηση είναι ακόμα και οι ποινές που θα επιβάλλονται σε όσους παραγωγούς δεν συμμορφώνονται με τις επιταγές της οδηγίας, καθώς το σχέδιο πρότασης ανέφερε ως ποινή την πιθανή απαγόρευση εμπορίας, ή την επιβολή άλλων περιοριστικών μέτρων ενώ το νέο κείμενο προτείνει την άμεση απαγόρευση. Αν τελικώς θεσπιστεί η προαναφερθέντα οδηγία, τα κράτη μέλη θα πρέπει να την ενσωματώσουν στο εθνικό τους δίκαιο ως τις 31 Δεκέμβρη του 2005.

Τα μέτρα εφαρμογής που θα θεσπιστούν βάσει της παρούσας οδηγίας-πλαisiού θα ισχύουν εξίσου τόσο για τα προϊόντα που παράγονται από κατασκευαστές της ΕΕ όσο

και για τα προϊόντα που παράγονται από κατασκευαστές τρίτων χωρών, πράγμα που σημαίνει ότι δεν πρόκειται να δημιουργηθεί κανένα εμπόδιο ή στρέβλωση στο εμπόριο. Η πείρα που έχει αποκτηθεί από άλλες νομοθετικές πράξεις της ΕΕ (και ιδίως από τις οδηγίες νέας προσέγγισης για την ασφάλεια και την ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα, οι οποίες απαιτούν τη σήμανση CE) θα βοηθήσει ώστε να εξασφαλιστεί ότι όλα τα προϊόντα που διατίθενται στην αγορά της ΕΕ πληρούν τις σχετικές υποχρεώσεις, ανεξάρτητα από τη χώρα κατασκευής τους. Εν ανάγκη, τα μέτρα εφαρμογής είναι δυνατόν να θεσπίσουν λεπτομερέστερες ρυθμίσεις για την ανιχνευσιμότητα κάθε επιμέρους τεμαχίου εξοπλισμού. Στο πλαίσιο της αξιολόγησης αντικτύπου που θα διενεργηθεί πριν από τη θέσπιση των μέτρων εφαρμογής θα μελετηθούν προσεκτικά οι πιθανές επιπτώσεις των μέτρων εφαρμογής στο διεθνές εμπόριο. Οι εμπορικοί εταίροι της ΕΕ θα κληθούν να συμμετάσχουν στη διαδικασία διαβουλεύσεων κατά την κατάρτιση των μέτρων εφαρμογής, όπως συνέβη και με την παρούσα οδηγία.. Θα ληφθούν υπόψη και θα χρησιμοποιηθούν σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις της Κοινότητας τα διεθνή πρότυπα (π.χ., του ISO -Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης- ή της IEC -Διεθνής Ηλεκτροτεχνική Επιτροπή-), και ιδίως εκείνα της συμφωνίας του ΠΟΕ για τα τεχνικά εμπόδια στο εμπόριο. Τέλος, πριν από τη θέσπιση των μέτρων εφαρμογής από την Επιτροπή θα προηγηθεί κοινοποίησή τους στον ΠΟΕ, ούτως ώστε να διασφαλιστεί ότι δεν πρόκειται να δημιουργηθούν εμπόδια στο εμπόριο.

Όσον αφορά στις υπό προσχώρηση χώρες, πρέπει να τονιστεί για μία ακόμη φορά ότι η προτεινόμενη οδηγία δημιουργεί ένα νομικό πλαίσιο το οποίο θα παραγάγει συγκεκριμένα αποτελέσματα μόνο όταν θεσπιστούν τα μέτρα εφαρμογής. Έως τότε οι υπό προσχώρηση χώρες θα συμμετέχουν πλέον πλήρως στη διαδικασία λήψης αποφάσεων ως κράτη μέλη. Επιπροσθέτως, η αξιολόγηση αντικτύπου και οι διαβουλεύσεις που θα λάβουν χώρα πριν από την κατάρτιση των μέτρων εφαρμογής θα λάβουν υπόψη τους τις απόψεις όλων των ενδιαφερομένων στη διευρυμένη Ένωση.

Περιεχόμενο της πρότασης

Το **άρθρο 1** καθορίζει τους σκοπούς και το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας-πλαισίου. Στόχος της είναι να διασφαλίσει την ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων και να

συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξη μέσω της αύξησης της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού και της υψηλής περιβαλλοντικής προστασίας.

Το **άρθρο 2** περιλαμβάνει τους ορισμούς των κύριων όρων και εννοιών που χρησιμοποιούνται στην πρόταση· οι γενικές απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού αφορούν τις γενικές περιβαλλοντικές επιδόσεις του προϊόντος, λαμβανομένων υπόψη των σημαντικότερων περιβαλλοντικών πτυχών· οι ειδικές απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού αφορούν μια δεδομένη περιβαλλοντική πτυχή και ορίζουν κατάλληλες οριακές τιμές.

Το **άρθρο 3** διευκρινίζει ότι μόνο τα ΠΚΕ που συνάδουν με το σχετικό μέτρο εφαρμογής, αν υπάρχει, μπορούν να διατεθούν στην αγορά, ενώ το **άρθρο 4** θεσπίζει διατάξεις για τη σήμανση και τη δήλωση συμμόρφωσης.

Το **άρθρο 5** ορίζει ότι η ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια δεν μπορεί να εμποδιστεί για λόγους που άπτονται των απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού, αν το προϊόν συνάδει με το σχετικό μέτρο εφαρμογής.

Λαμβάνοντας υπόψη τις διαδικασίες που χρησιμοποιούνται στις υφιστάμενες οδηγίες της νέας προσέγγισης, το **άρθρο 6** καθορίζει τη διαδικασία επιβολής περιορισμών στη διάθεση στην αγορά προϊόντων που φέρουν τη σήμανση CE χωρίς να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις του σχετικού μέτρου εφαρμογής.

Το **άρθρο 7** θεσπίζει διατάξεις για την αξιολόγηση της πιστότητας (συμμόρφωσης). Κατ' αρχήν, θεωρούνται επαρκείς μια διαδικασία αυτοαξιολόγησης και η διαθεσιμότητα τεχνικής τεκμηρίωσης χωρίς παρέμβαση τρίτου μέρους. Περιλαμβάνεται επίσης η δυνατότητα χρήσης συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης που εμπεριέχουν τη διάσταση του σχεδιασμού του προϊόντος. Οι κατασκευαστές θα μπορούν να επιλέξουν μεταξύ αυτών των δύο διαδικασιών.

Το **άρθρο 8** εξηγεί ότι η συμμόρφωση με το μέτρο εφαρμογής τεκμαίρεται, όταν έχει απονεμηθεί στο προϊόν το οικολογικό σήμα της ΕΕ, και διευκρινίζει τον τρόπο με τον οποίο τα εναρμονισμένα πρότυπα μπορούν να συμβάλουν στο τεκμήριο συμμόρφωσης.

Το **άρθρο 9** διευκρινίζει ορισμένες πτυχές της διαδικασίας έκδοσης και δημοσίευσης εναρμονισμένων προτύπων.

Το **άρθρο 10** ασχολείται με το θέμα των κατασκευαστικών στοιχείων και υπομονάδων συναρμολόγησης, τα οποία δεν μπορούν να αποτελέσουν αυτοτελώς αντικείμενο μέτρου εφαρμογής βάσει της παρούσας οδηγίας-πλαισίου· από την άλλη πλευρά, ενδέχεται να απαιτηθούν περιβαλλοντικές πληροφορίες για τα εν λόγω κατασκευαστικά στοιχεία για την κατάρτιση του οικολογικού προφίλ από τον κατασκευαστή.

Το **άρθρο 11** ζητά την ουσιαστική συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών για τη σωστή λειτουργία της οδηγίας.

Το **άρθρο 12** θεσπίζει τα κριτήρια επιλογής των προϊόντων που θα υπαχθούν σε μέτρα εφαρμογής, καθώς και τους ουσιώδεις παράγοντες καθορισμού του περιεχομένου των εν λόγω μέτρων. Διευκρινίζει επίσης ότι τα μέτρα εφαρμογής μπορούν να περιλαμβάνουν γενικές ή ειδικές απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού ή και τα δύο.

Το **άρθρο 13** προβλέπει την ένταξη, ως μέτρων εφαρμογής της παρούσας οδηγίας-πλαισίου σε σχέση με την ενεργειακή απόδοση κατά τη χρήση, των τριών υφισταμένων οδηγιών που καθορίζουν απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης για τους λέβητες, τους καταψύκτες και τα στραγγαλιστικά πηνία των λαμπτήρων φθορισμού.

Το **άρθρο 14** καθορίζει τη διαδικασία (κανονιστική επιτροπή) για την έκδοση μέτρων εφαρμογής.

Το **άρθρο 15** αφορά τους κανόνες τους σχετικούς με τις κυρώσεις που πρέπει να επιβάλλονται από τα κράτη μέλη.

Τα **άρθρα 16 και 17** αφορούν τη μείωση/απλούστευση του κοινοτικού κεκτημένου.

Τα **άρθρα 18-20** αφορούν διοικητικές πτυχές της πρότασης.

Το **παράρτημα I** περιγράφει τη διαδικασία και τις σχετικές παραμέτρους για την κατάρτιση του οικολογικού προφίλ από τον κατασκευαστή προϊόντων τα οποία καλύπτονται από μέτρο εφαρμογής που θεσπίζει γενικές απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού.

Το **παράρτημα II** σκιαγραφεί τη μέθοδο καθορισμού του επιπέδου των ειδικών απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού.

Το **παράρτημα III** περιέχει διατάξεις για τη σήμανση CE.

Τα **παράρτηματα IV και V** περιγράφουν τις διαδικασίες που έχει στη διάθεσή του ο κατασκευαστής για να διασφαλίσει και να δηλώσει ότι το ΠΚΕ του συνάδει με τις διατάξεις του σχετικού μέτρου εφαρμογής.

Το **παράρτημα VI** θεσπίζει τα λεπτομερή στοιχεία που απαιτούνται για τη δήλωση συμμόρφωσης.

Το **παράρτημα VII** καθορίζει τα κύρια στοιχεία που πρέπει να περιλαμβάνει ένα μέτρο εφαρμογής.,[26,27].

2.4 Υφιστάμενη νομοθεσία στην Ελλάδα

Το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την διαχείριση των ΑΗΗΕ στην Ελλάδα διαμορφώνεται από το Νόμο 2939/01 για τις «συσκευασίες και εναλλακτική διαχείριση των συσκευασιών και άλλων προϊόντων – Ίδρυση Εθνικού Οργανισμού Εναλλακτικής Διαχείρισης Συσκευασιών και Άλλων Προϊόντων (ΕΟΕΔΣΑΠ) και άλλες διατάξεις» ο οποίος αποτελεί τη βασική νομοθετική ρύθμιση για την εναλλακτική διαχείριση των ΑΗΗΕ σε εθνικό επίπεδο. Στα “άλλα προϊόντα” περιλαμβάνονται τα ΑΗΗΕ, τα απόβλητα από κατασκευές και κατεδαφίσεις κ.α., και τα άρθρα 15,16 και 17 του ανωτέρου νόμου καθορίζουν τους όρους και τις προϋποθέσεις για τη διαχείρισή τους. Ο νόμος καθορίζει τις αρμοδιότητες του ΕΟΕΔΣΑΠ, μεταξύ των οποίων είναι η χορήγηση έγκρισης και πιστοποιητικών συστημάτων ατομικής και συλλογικής διαχείρισης, η εισήγηση ποσοτικών στόχων διαχείρισης σε συνεργασία με το ΥΠΕΧΩΔΕ, η κατάρτιση εκθέσεων, η οργάνωση τακτικών ελέγχων, η επιβολή κυρώσεων κ.α. Σημειώνεται ότι μέχρι την έναρξη λειτουργίας του οι αρμοδιότητες ασκούνται από τη διεύθυνση περιβάλλοντος και πιο συγκεκριμένα από το γραφείο εναλλακτικής διαχείρισης συσκευασιών/ άλλων προϊόντων που συστάθηκε για το σκοπό αυτό.

Επιπλέον το Προεδρικό Διάταγμα 117/2004 «μέτρα και όροι για την εναλλακτική διαχείριση των αποβλήτων ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού και τον περιορισμό της χρήσης ορισμένων επικίνδυνων ουσιών στα είδη αυτά - Πρόγραμμα για την εναλλακτική διαχείρισή τους», ενσωματώνει τις Οδηγίες **2002/96/ΕΚ** και **2002/95/ΕΚ** στο εθνικό δίκαιο. Τα παραρτήματα της ευρωπαϊκής οδηγίας για τα ΑΗΗΕ υπάρχουν με την ίδια μορφή και στο ανωτέρω προεδρικό διάταγμα και το ίδιο ισχύει και για τους ποσοτικούς στόχους αξιοποίησης.

Οι βασικοί άξονες της πολιτικής σε εθνικό επίπεδο σχετικά με τη διαχείριση των ΑΗΗΕ είναι:

- Η καθιέρωση της ευθύνης των παραγωγών ΗΗΕ (κατασκευαστών – εισαγωγέων), οι οποίοι υποχρεούνται να συμμετέχουν ή να οργανώνουν συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης των ΑΗΗΕ για τη χωριστή συλλογή, προσωρινή αποθήκευση, μεταφορά, επαναχρησιμοποίηση και επεξεργασία των

ΑΗΗΕ, τηρουμένων των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας για τη διαχείριση των μη επικίνδυνων ή των επικίνδυνων.

- Από 1ης Ιουλίου 2006 τα υλικά και κατασκευαστικά στοιχεία του νέου ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που υπάγονται στις κατηγορίες 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 και 10 του Παραρτήματος ΙΑ, καθώς και οι λαμπτήρες πυράκτωσης και τα οικιακά φωτιστικά σώματα που διατίθενται στην αγορά δεν πρέπει να περιέχουν μόλυβδο, υδράργυρο, κάδμιο, εξασθενές χρώμιο, πολυβρωμοδιαφαινύλια (PBB) ή πολυβρωμοδιαφαινυλαιθέρες (PBDE).
- Απαγορεύεται η συλλογή, προσωρινή αποθήκευση, και μεταφορά των ΑΗΗΕ από κοινού με τα οικιακά απόβλητα. Σύμφωνα με τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2002/96, οι οποίες μεταφέρονται στο Εθνικό δίκαιο με το υπό έκδοση Προεδρικό Διάταγμα, το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 2006 πρέπει να έχει επιτευχθεί χωριστή συλλογή τουλάχιστον 4 Kg ΑΗΗΕ κατά μέσο όρο ανά κάτοικο, ετησίως. Με βάση αυτή τη διάταξη ο εθνικός στόχος συλλογής για το έτος 2006 κυμαίνεται στους 44.000 τόνους ΑΗΗΕ.
- Οι τελικοί χρήστες θα μπορούν να επιστρέφουν τον αποσυρόμενο εξοπλισμό χωρίς επιβάρυνση σε δημοτικά σημεία συλλογής που καθορίζονται από τους ΟΤΑ σε συνεργασία με τα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης ή σε καταστήματα λιανικού εμπορίου και σε εξειδικευμένα καταστήματα με την αγορά νέου, ισοδύναμου τύπου με τον παρεχόμενο εξοπλισμό,[28,29].

Οι ποσοτικοί στόχοι για τη συλλογή-αξιοποίηση των ΑΗΗΕ απεικονίζονται στον Πίνακα 2.1 που ακολουθεί: κιλιά

Πίνακας 2.1 : Ποσοτικοί στόχοι αξιοποίησης των ΑΗΗΕ,[28].

Κατηγορίες ΑΗΗΕ	ανακύκλωση (μέσο βάρος/συσκευή)	αξιοποίηση (μέσο βάρος/συσκευή)
Μεγάλες οικιακές συσκευές	75 %	80%
Συσκευές αυτόματης διανομής	75 %	80%
Εξοπλισμός πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών	65%	75%
Καταναλωτικά είδη	65%	75%
Μικρές οικιακές συσκευές	50%	70%
Φωτιστικά είδη	50%	70%
Ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά εργαλεία	50%	70%
Παιχνίδια, εξοπλισμός ψυχαγωγίας και αθλητισμού	50%	70%
Όργανα παρακολούθησης και ελέγχου	50%	70%
λαμπτήρες εκκενώσεως αερίου	80%	

2.5 Νομοθετικό Πλαίσιο στην Κύπρο

Η Κυπριακή περιβαλλοντική νομοθεσία βρίσκεται υπό διαμόρφωση, με στόχο την κατάρτιση ενός ολοκληρωμένου πλαισίου περιβαλλοντικής πολιτικής, τη θέσπιση νόμων και διατάξεων για τη διαχείριση των αποβλήτων με σκοπό την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας.

Με το Νόμο 29(III) του 1992, η Κύπρος εναρμονίζεται με την Σύμβαση της Βασιλείας για τον Έλεγχο της Διασυνοριακής Διακίνησης Επικινδύνων Αποβλήτων (περιγράφεται στο νομοθετικό πλαίσιο της ΕΕ), καθώς επίσης και την τροποποίησή της που αφορά στην απαγόρευση μεταφοράς αποβλήτων σε αναπτυσσόμενες χώρες (Νόμος 12(III) του 2000).

Για τη διαχείριση των οικιακών απορριμμάτων, υπάρχουν κατευθυντήριες οδηγίες στους ακόλουθους Νόμους:

1. ΚΔΠ 235 του 1996

Περί Χωρίων

2. Νόμος 86(I) του 1999

Περί Κοινοτήτων

3. Νόμος 111 του 1985

Περί Δήμων

4. Νόμος 19 του 1992

Για την καταπολέμηση της Ρύπανσης των Δημοσίων Δρόμων

Στο παραπάνω νομοθετικό πλαίσιο καλύπτονται μόνο μερικές συνιστώσες της διαχείρισης των απορριμμάτων και όχι το σύνολο.

Επίσης, στο Νόμο 69 του 1991 περί Ελέγχου της Ρύπανσης των Νερών που αφορά στην ανάπτυξη δράσεων για την πρόληψη / μείωση / έλεγχο της ρύπανσης των νερών στην Κύπρο, με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος και της δημόσιας υγείας, γίνονται αναφορές στα ακόλουθα:

- Διαδικασίες και προϋποθέσεις για τη χορήγηση άδειας για απόρριψη επικινδύνων ουσιών σε νερά ή επί ή εντός του εδάφους.
- Καθορισμός επιπτώσεων από τη μη ορθολογική τελική διάθεση των απορριμμάτων στα υπόγεια ύδατα.

Για την έγκριση άδειας απόρριψης των βιομηχανικών αποβλήτων (η διαδικασία περιγράφεται στον προαναφερθέντα Νόμο 69/91), η κάθε βιομηχανία πρέπει να δίνει αντιπροσωπευτικά στοιχεία για κάθε είδος αποβλήτων που παράγει. Ενδεικτικά πρέπει να δίνονται στοιχεία για τα ακόλουθα: είδος αποβλήτου, πηγή αποβλήτου (στάδια παραγωγικής διαδικασίας), σύσταση και ποσότητα αποβλήτου, δυνατότητα ανακύκλωσης ή επαναχρησιμοποίησης υλικών, τεχνικές επεξεργασίας, τρόπος και χώροι τελικής διάθεσης απόρριψης.

Υφίστανται Νόμοι περί Τροφίμων, στο περιεχόμενο των οποίων αναφέρονται Κανονιστικές Διοικητικές Πράξεις σχετικά με τη διαχείριση των παραγόμενων στερεών αποβλήτων, με τρόπο που να προστατεύεται η δημόσια υγεία (αποφυγή μόλυνσης των τροφίμων) και να προλαμβάνεται η ρύπανση του περιβάλλοντος (Κ.Δ.Π. 143/2001).

Επίσης, υφίσταται ο Νόμος 90(Ι)/2001, που προνοεί για τον έλεγχο και την εποπτεία της ίδρυσης και λειτουργίας ιδιωτικών νοσηλευτηρίων. Στο περιεχόμενο του Νόμου αυτού περιλαμβάνονται και στοιχεία που αφορούν στη διαχείριση των παραγόμενων στερεών αποβλήτων.

Τέλος, έχει τεθεί σε ισχύ (2002) Νόμος ο οποίος προνοεί για τη διαχείριση των στερεών και επικινδύνων αποβλήτων.

Η Νομική Υπηρεσία – Γενική Εισαγγελία της Κυπριακής Δημοκρατίας, σε συνεργασία με το Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος καθώς και με τα συναρμόδια υπουργεία και φορείς, έχει αναθέσει σε εμπειρογνώμονες την ανάπτυξη νομοθεσίας για ολόκληρη τη θεματική ενότητα που αφορά στη διαχείριση των στερεών αποβλήτων.

Η ανάπτυξη νομοθεσίας έχει φτάσει σε τελικό στάδιο αναφορικά με τις παρακάτω κατηγορίες αποβλήτων:

- Χρησιμοποιημένα Ορυκτέλαια (μηχανέλαια)
- PCBs
- Απόβλητα που περιέχουν αμίαντο
- Τελική διάθεση αποβλήτων
- Υλικά συσκευασίας
- Απορριπτόμενες ηλεκτρικές στήλες και συσσωρευτές
- Ιλύες από επεξεργασία αποβλήτων
- Επικαιροποιημένο ευρωπαϊκό κατάλογο αποβλήτων (2001)
- Οδηγία περί ολοκληρωμένης πρόληψης και ελέγχου της ρύπανσης από τη βιομηχανία

Στις 19 Σεπτέμβρη του 2003, τέθηκε σε ισχύ ο νόμος πλαίσιο για το Περιβάλλον και την Προστασία της Φύσης, ο οποίος μεταξύ άλλων (αρμοδιότητες για την προστασία του περιβάλλοντος, Μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων, κανόνες διαχείρισης αποβλήτων κ.α.) εισάγει και την ευθύνη του παραγωγού σε ζητήματα περιβαλλοντικής προστασίας.

Όσον αφορά στην ΑΗΗΕ το νομοσχέδιο για εναρμόνιση με τις Κοινοτικές Οδηγίες βρίσκεται στο τελικό στάδιο της ψήφισης του. Συγκεκριμένα αναμένεται σύντομα να δημοσιευτεί νέος κανονισμός με τίτλο “Ο περί Στερεών και Επικίνδυνων Αποβλήτων (Απόβλητα Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού) Κανονισμός του 2004”. Με βάση αυτό το νομοσχέδιο αναμένεται να είναι αρμόδιοι για τη συλλογή, το διαχωρισμό και τη μεταφορά των ΑΗΗΕ οι παραγωγοί και όχι οι δημοτικές αρχές. (Ο ανωτέρω κανονισμός 68-2004 τελικώς ψηφίστηκε στις 30 Ιουνίου του 2004.

2.6 Συμπερασματικές παρατηρήσεις

Συνοψίζοντας τα σημαντικότερα σημεία των ευρωπαϊκών οδηγιών για το σχεδιασμό των προϊόντων ΗΗΕ, καθώς και τη συλλογή και την αξιοποίηση των ΑΗΗΕ είναι:

1. Σχεδιασμός των προϊόντων

Τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν το σχεδιασμό και την παραγωγή ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που λαμβάνει υπόψη την αποσυναρμολόγηση και αξιοποίησή του και διευκολύνουν την επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση των αποβλήτων τους

2. Χωριστή συλλογή

Τα κράτη μέλη περιορίζουν στο ελάχιστο δυνατό τη διάθεση αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού μαζί με αστικά απόβλητα που δεν έχουν υποβληθεί σε διαλογή και καθιερώνουν χωριστή διαλογή των πρώτων. Σχετικά με τα απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε από τις 13 Αυγούστου 2005:

-οι τελικοί κάτοχοι και οι διανομείς των εν λόγω αποβλήτων να μπορούν να απαλλαγούν από αυτά χωρίς επιβάρυνση,

-οι διανομείς νέου προϊόντος να εξασφαλίζουν ότι απόβλητα εξοπλισμού του ίδιου τύπου μπορούν να τους επιστρέφονται δωρεάν και σε ποσότητα ενός προϊόντος ετησίως,

-οι παραγωγοί να μπορούν να συγκροτούν και να θέτουν σε λειτουργία ατομικά ή συλλογικά συστήματα επιστροφής,

-να είναι δυνατή η απαγόρευση της παράδοσης μολυσμένων αποβλήτων που ενέχουν κίνδυνο για την υγεία και την ασφάλεια του προσωπικού.

-Οι παραγωγοί πρέπει να εξασφαλίζουν τη συλλογή των αποβλήτων που δεν προέρχονται από οικιακή χρήση. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα, ώστε όλα τα απόβλητα ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού να μεταφέρονται σε εγκεκριμένες εγκαταστάσεις επεξεργασίας.

Το αργότερο την 31η Δεκεμβρίου 2006, ο μέσος βαθμός χωριστής συλλογής αποβλήτων ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού οικιακής χρήσης, πρέπει να ανέρχεται τουλάχιστον σε 4 χιλιόγραμμα ανά κάτοικο ετησίως. Ένας νέος στόχος που θα καθοριστεί αργότερα θα πρέπει να επιτευχθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου 2008.

3. Επεξεργασία

Οι παραγωγοί ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού οφείλουν να χρησιμοποιούν τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές επεξεργασίας, αξιοποίησης και ανακύκλωσης. Η επεξεργασία αυτή περιλαμβάνει αφαίρεση των ρευστών και επιλεκτική κατεργασία σύμφωνα με το παράρτημα II της οδηγίας 2002/96. Η επεξεργασία και η αποθήκευση πρέπει να ανταποκρίνονται στα προβλεπόμενα στο παράρτημα III της οδηγίας. Οι αρμόδιες αρχές πρέπει να χορηγούν άδειες στις επιχειρήσεις που ασχολούνται με την επεξεργασία. Οι επιχειρήσεις αυτές ενθαρρύνονται να συμμετάσχουν στο κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και ελέγχου (EMAS).

Η επεξεργασία μπορεί να διενεργείται εκτός του κράτους μέλους ή της Κοινότητας, υπό την προϋπόθεση ότι τηρούνται οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 259/93 του Συμβουλίου σχετικά με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των μεταφορών αποβλήτων στο εσωτερικό της Κοινότητας καθώς και κατά την είσοδο και έξοδό τους. Η επεξεργασία εκτός της Κοινότητας θεωρείται ότι συμβάλλει στην επίτευξη των στόχων

της οδηγίας μόνον εφόσον ο εξαγωγέας είναι σε θέση να αποδείξει ότι έχει διεξαχθεί υπό συνθήκες ισοδύναμες προς τις απαιτήσεις της οδηγίας.

4.Αξιοποίηση

Οι παραγωγοί πρέπει να θέσουν σε λειτουργία συστήματα αξιοποίησης των αποβλήτων ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που συλλέγονται επιλεκτικά. Το αργότερο την 31η Δεκεμβρίου 2006, ο βαθμός ανάκτησης, εκφραζόμενος σε μέσο βάρος ανά συσκευή, πρέπει να ανέρχεται σε 80% για τις μεγάλες οικιακές συσκευές και τις συσκευές αυτόματης πώλησης, 70% για τις μικρές οικιακές συσκευές, τα φωτιστικά είδη, τα ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά εργαλεία, τα παιχνίδια, τον εξοπλισμό ψυχαγωγίας και αθλητισμού καθώς και για τα όργανα παρακολούθησης και ελέγχου και σε 75% για τον εξοπλισμό πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών και για τα είδη ευρείας κατανάλωσης. Την ίδια ημερομηνία, ο βαθμός επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης των κατασκευαστικών στοιχείων, των υλικών και των ουσιών, εκφραζόμενος σε μέσο βάρος ανά συσκευή, πρέπει να ανέρχεται σε 80% για τους λαμπτήρες εκκενώσεως, 75% για τις μεγάλες οικιακές συσκευές και τις συσκευές αυτόματης πώλησης, 50% για τις μικρές οικιακές συσκευές, τα φωτιστικά είδη, τα ηλεκτρικά και ηλεκτρονικά εργαλεία, τα παιχνίδια, τον εξοπλισμό ψυχαγωγίας και αθλητισμού καθώς και για τα όργανα παρακολούθησης και ελέγχου και σε 65% για τον εξοπλισμό πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών και για τα είδη ευρείας κατανάλωσης. Ειδικά για τα απόβλητα του τομέα προϊόντων ιατρικού εξοπλισμού, οι στόχοι αξιοποίησης θα καθοριστούν μέχρι και το Δεκέμβρη του 2008, αφού αξιολογηθούν οι τελευταίες εξελίξεις στην τεχνολογία των υλικών που χρησιμοποιούνται στην ιατρική.

Το αργότερο την 13η Αυγούστου 2004, η Επιτροπή θεσπίζει κανόνες σχετικά με την τήρηση των στόχων που καθορίζονται ανωτέρω. Οι παραγωγοί οφείλουν να δηλώνουν το βάρος των αποβλήτων ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού κατά την είσοδο των εγκαταστάσεων επεξεργασίας και αξιοποίησης ή ανακύκλωσης καθώς και κατά την έξοδο από τις εγκαταστάσεις αυτές. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο θα καθορίσουν άλλα ποσοστά για την αξιοποίηση, την ανακύκλωση και την επαναχρησιμοποίηση το αργότερο την 31η Δεκεμβρίου 2008.

5.Χρηματοδότηση

Το αργότερο την 13η Αυγούστου 2005, οι παραγωγοί πρέπει να εξασφαλίζουν τη χρηματοδότηση της συλλογής, επεξεργασίας, αξιοποίησης και περιβαλλοντικώς ορθής τελικής διάθεσης των αποβλήτων ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού οικιακής χρήσης. Για τα προϊόντα που διατίθενται στην αγορά μετά τις 13 Αυγούστου 2005, κάθε παραγωγός είναι υπεύθυνος για τη χρηματοδότηση των προϊόντων του. Όταν ένας παραγωγός διαθέτει ένα προϊόν στην αγορά, οφείλει να παρέχει εγγύηση όσον αφορά τη χρηματοδότηση της διαχείρισης των αποβλήτων του. Η εγγύηση αυτή μπορεί να λαμβάνει τη μορφή συμμετοχής του παραγωγού στα συστήματα χρηματοδότησης, μιας ασφάλισης της ανακύκλωσης ή ενός δεσμευμένου τραπεζικού λογαριασμού. Όσον αφορά τα προϊόντα οικιακής προέλευσης που έχουν διατεθεί στην αγορά πριν από τις 13 Αυγούστου 2005 ("ορφανά προϊόντα"), η χρηματοδότησή τους εξασφαλίζεται από του υφιστάμενους στην αγορά παραγωγούς, με συνεισφορά ανάλογη, επί παραδείγματι, προς το μερίδιό τους στην αγορά.

Το αργότερο την 13η Αυγούστου 2005, η χρηματοδότηση για τα απόβλητα που προέρχονται από εξωοικιακούς χρήστες και που διατίθενται στην αγορά μετά την ημερομηνία αυτή, καλύπτεται από τους παραγωγούς. Τα έξοδα διαχείρισης των αποβλήτων προϊόντων που έχουν διατεθεί στην αγορά πριν από τις 13 Αυγούστου 2005, βαρύνουν τους παραγωγούς που εισάγουν νέα ισοδύναμα προϊόντα στην αγορά, ενώ στην περίπτωση που τα παλαιά προϊόντα δεν αντικαθίστανται από νέα η διαχείριση τους βαρύνει τον τελικό χρήστη (εκτός των ιδιωτικών νοικοκυριών).

6.Ενημέρωση

Οι χρήστες ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού οικιακής χρήσης πρέπει να έχουν πρόσβαση στις απαραίτητες πληροφορίες σχετικά με την υποχρέωση να μην διατίθενται πλέον τα απόβλητα αυτού του τύπου μαζί με αδιαχώριστα αστικά απόβλητα, αλλά να αποκομίζονται χωριστά, με τα συστήματα συλλογής και επιστροφής, με το ρόλο τους στην αξιοποίηση των αποβλήτων, με τις επιπτώσεις των αποβλήτων αυτών στο περιβάλλον και την υγεία και με την έννοια του συμβόλου που θα πρέπει να φέρει η συσκευασία των εν λόγω ειδών (ένας διαγραμμένος τροχοφόρος κάδος απορριμμάτων).

Οι παραγωγοί οφείλουν να παρέχουν πληροφορίες επαναχρησιμοποίησης και επεξεργασίας για κάθε νέο τύπο ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, εντός ενός

έτους από τη διάθεσή του στην αγορά. Οι πληροφορίες αυτές αναφέρουν τα περιεχόμενα συστατικά και υλικά καθώς και τη θέση των επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων. Οι εν λόγω πληροφορίες πρέπει να κοινοποιούνται στα κέντρα επαναχρησιμοποίησης και στις εγκαταστάσεις επεξεργασίας και ανακύκλωσης. Οι παραγωγοί ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που διατίθεται στην αγορά από τις 13 Αυγούστου 2005 θα είναι αναγνωρίσιμοι χάρη στην επισήμανση της συσκευής.

7. Εκθέσεις και κυρώσεις

Τα κράτη μέλη καταρτίζουν μητρώο παραγωγών και κατέχουν πληροφορίες σχετικά με τις ποσότητες και τις κατηγορίες ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού που διατίθενται στην αγορά, συλλέγονται, ανακυκλώνονται και αξιοποιούνται στο έδαφός τους. Οι πληροφορίες αυτές θα διαβιβάζονται στην επιτροπή ανα διετία, εντός 18 μηνών από τη λήξη της καλυπτόμενης περιόδου και η πρώτη περίοδος αφορά στα έτη 2005-2006. Πρέπει επίσης να υποβάλλουν στην Επιτροπή, ανά τριετία, έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 2002/96. Η πρώτη έκθεση θα καλύψει την περίοδο 2004-2006. Εντός εννέα μηνών από την παραλαβή των εκθέσεων των κρατών μελών, η Επιτροπή δημοσιεύει, με τη σειρά της, έκθεση σχετικά με το ίδιο θέμα. Τα κράτη μέλη καθορίζουν τις κυρώσεις που επιβάλλονται για τις παραβάσεις των διατάξεων της παρούσας οδηγίας.

Το χρονοδιάγραμμα που θέτουν οι οδηγίες 2002/96 και 2002/95 είναι:

- 13 Αυγούστου 2004: Καταληκτική ημερομηνία για την ενσωμάτωση των οδηγιών στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών
- 13 Αυγούστου 2005: Καταληκτική ημερομηνία για τη διαμόρφωση των συστημάτων συλλογής αξιοποίησης και χρηματοδότησης της διαχείρισης των ΑΗΗΕ
- 13 Αυγούστου 2005: Καταληκτική ημερομηνία για τη σήμανση των ΑΗΗΕ ή της συσκευασίας αυτών
- 30 Ιουνίου 2006: Καταληκτική ημερομηνία για την εξάλειψη ορισμένων επικίνδυνων ουσιών από τα νέα προϊόντα
- 31 Δεκεμβρίου 2006: Καταληκτική ημερομηνία για την προσέγγιση των ποσοτικών στόχων αξιοποίησης
- 31 Δεκεμβρίου 2007: Καταληκτική ημερομηνία για τη Σλοβενία, ώστε να προσεγγίσει τους ποσοτικούς στόχους αξιοποίησης/ ανακύκλωσης

- 13 Φεβρουαρίου 2008: Η Επιτροπή παραθέτει τα αποτελέσματα εφαρμογής των οδηγιών και προβαίνει στις απαραίτητες τροποποιήσεις
- 31 Δεκεμβρίου 2008: Καταληκτική ημερομηνία για τις Ελλάδα, Ιρλανδία, Κύπρος, Τσεχία, Εσθονία, Ουγγαρία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Πολωνία, Σλοβακία, ώστε να προσεγγίσουν τους καθορισμένους ποσοτικούς στόχους αξιοποίησης
- 31 Δεκεμβρίου 2008: Καταληκτική ημερομηνία για την θέσπιση νέων ποσοτικών στόχων συλλογής, αξιοποίησης των ΑΗΗΕ

Η πρόταση για οδηγία-πλαίσιο για τα ΠΚΕ θεσπίζει ένα σφαιρικό και συνεκτικό νομοθετικό πλαίσιο για την αντιμετώπιση των απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού των προϊόντων που καταναλώνουν ενέργεια, με σκοπό να συμβάλει στη βιώσιμη ανάπτυξη διασφαλίζοντας την ελεύθερη κυκλοφορία τους στην εσωτερική αγορά, αυξάνοντας την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και προωθώντας ένα υψηλότερο επίπεδο περιβαλλοντικών επιδόσεων.

Δεδομένων των ευθυνών της Κοινότητας και του διασυνοριακού χαρακτήρα των θεμάτων αυτών, οι στόχοι θα επιτευχθούν αποτελεσματικότερα με την ανάληψη δράσης σε κοινοτικό επίπεδο. Αν συνεχιστεί η πρόταση οδηγιών με εξαιρετικά λεπτομερές τεχνικό περιεχόμενο βάσει της διαδικασίας συναπόφασης, όπως έχει ήδη γίνει στο παρελθόν για μεμονωμένα προϊόντα, η πρόοδος θα είναι αργή· στο πνεύμα της προσφάτως προταθείσας θεσμικής αρχιτεκτονικής και της δέσμης μέτρων για τη βελτίωση των κανονιστικών ρυθμίσεων, προτείνεται οι απαιτήσεις οικολογικού σχεδιασμού να καθοριστούν μέσω μέτρων εφαρμογής με διαδικασία "επιτροπολογίας", μετά από κατάλληλες διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη και αφού προηγηθεί αξιολόγηση αντίκτυπου. Με τον τρόπο αυτό, διασφαλίζεται η ευέλικτη προσαρμογή στις τεχνολογικές εναλλακτικές δυνατότητες και στις ευαισθησίες της αγοράς και ενισχύεται ο πιθανός αντίκτυπος της αυτορρύθμισης από τη βιομηχανία. Το προαναφερθέν σχέδιο οδηγίας συμπληρώνει και διευκολύνει την εφαρμογή των υφισταμένων μέτρων της ΕΕ παρέχει επίσης το σωστό πλαίσιο για την ταχεία αντιμετώπιση των αναδυομένων περιβαλλοντικών ζητημάτων.

Αναμένεται ότι η συστηματική ένταξη των περιβαλλοντικών παραμέτρων στο σχεδιασμό των προϊόντων θα οδηγήσει στην αύξηση της παραγωγικότητας των πόρων και σε μείωση του κόστους καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής των προϊόντων,

πράγμα που θα αντισταθμίσει τις αρχικές δαπάνες, αν υπάρχουν. Η εμπειρία από την “οδηγία για την επισήμανση της κατανάλωσης ενέργειας” δείχνει ότι η κοινοτική νομοθεσία στον τομέα των περιβαλλοντικών επιδόσεων των προϊόντων μπορεί να είναι μια δράση πολιτικής που αποφέρει οφέλη σε τέσσερα επίπεδα (ενέργεια, περιβάλλον, καταναλωτές και βιομηχανία), όταν προβλεφθεί κατάλληλη περίοδος προσαρμογής και εφαρμοστεί η ενδεδειγμένη διαδικασία διαβουλεύσεων,[30].